

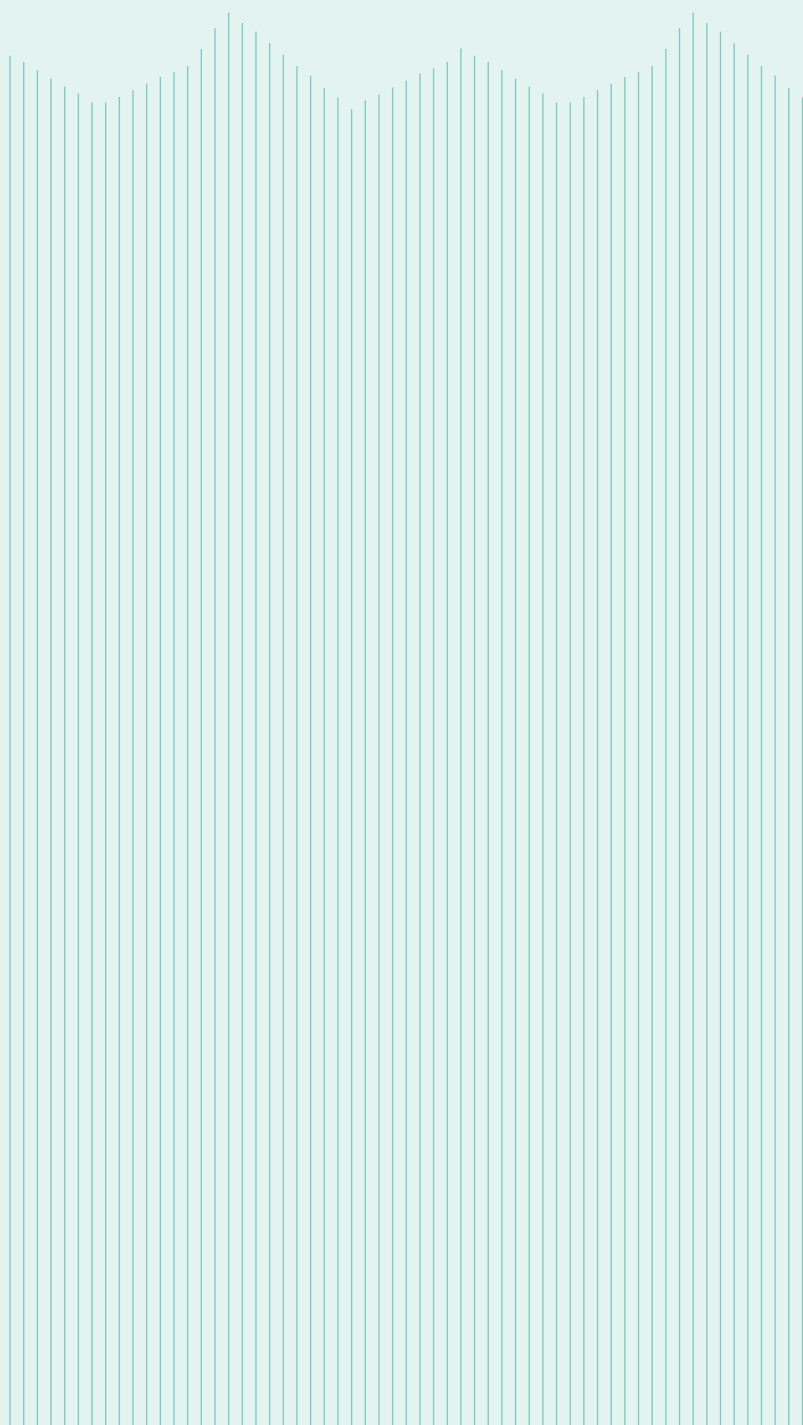
ENERGITILSYNET

RESULTATER OG
UDFORDRINGER

20
16

INDHOLD

PROFIL AF ENERGITILSYNET	2
ENERGITILSYNETS MISSION OG VISION	4
FORORD	6
 OVERBLIK:	
FORBRUGERPRISER PÅ EL, NATURGAS, FJERNVARME	8
 DOKUMENTATION:	
UDVIKLING I FORBRUGERPRISEN PÅ EL, FORDELT PÅ PRISELEMENTER	12
UDVIKLINGEN I FORBRUGERPRISEN PÅ NATURGAS, FORDELT PÅ PRISELEMENTER	16
UDVIKLINGEN I FORBRUGERPRISEN PÅ FJERNVARME 2009-2016, FORDELT PÅ PRISELEMENTER	20
HUSHOLDNINGERNES UDGIFT TIL ENERGI I BOLIGEN	24
UDVIKLINGEN I ENGROSPRISERNE PÅ EL OG NATURGAS	28
KRAV OM EFFEKTIVITET I ELNETVIRKSOMHEDERNE	32
 INDBLIK	
PÅ VEJ MOD NY MODEL TIL BENCHMARKING AF ELNETSELSKABERNE	42
PÅ VEJ MOD NY REGULERING MED FASTSÆTTELSE AF FORRENTNING AF ELNETVIRKSOMHEDERNES FREMADRETTEDE INVESTERINGER	52
STATUS FOR NY GUIDE TIL LANDETS ELPRISER	56
 MEDLEMMER AF ENERGITILSYNET	62
SEKRETARIATET FOR ENERGITILSYNET	64
OM ENERGITILSYNET	66
STØRRE SAGER FOR ENERGITILSYNET	70
STØRRE SAGER I DET INTERNATIONALE SAMARBEJDE	84
SAGSBEHANDLINGSTID	90
ENERGIKLAGENÆVNET	92
ØKONOMI	94
NY LOVGIVNING	96
ANDRE MYNDIGHEDER PÅ ENERGIOMRÅDET	98

PROFIL AF ENERGITILSYNET

Energitilsynet er en myndighed, der er uafhængig af regeringen. Energitilsynets opgaver er fastlagt i el-, naturgas- og varmeforsyningslovene, og i kraft af dem skal Energitilsynet:

FORTOLKE ENERGILOVENE

Energilovene er i vidt omfang rammelovgivning, og det betyder, at Energitilsynet i mange tilfælde har et vidt skøn ved udmøntning af de dele af energilovene, hvor Energitilsynet er myndighed.

BESTEMME/FASTLÆGGE

Energitilsynet fastlægger bestemte niveauer på en række områder, f.eks. effektivitetskrav til netselskaberne inden for el og naturgas, prisloft for affaldsforbrændingsværker, forrentning af indskudskapital i fjernvarmeværker mv.

GODKENDE

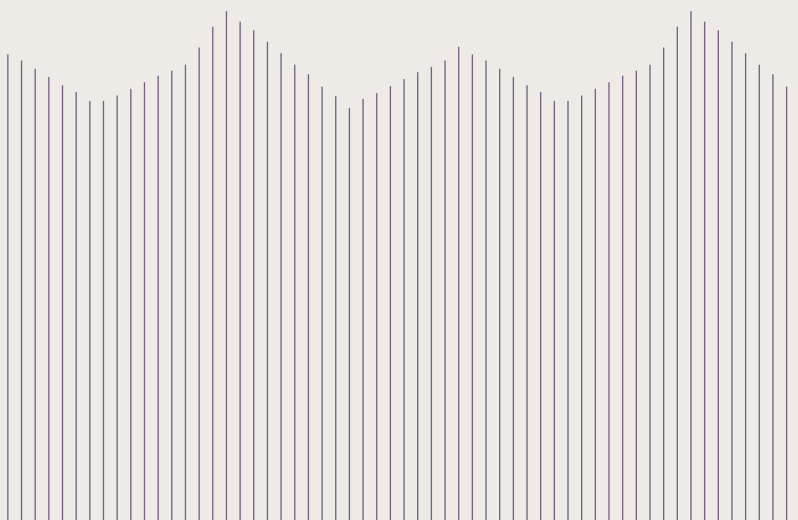
Energitilsynet godkender f.eks. metoder, som netselskaberne på el- og naturgasmarkedet bruger til at fastsætte priser og adgangsvilkår for kunderne, om prisen på varme fra et fjernvarmeværk er rimelig og om indberetninger fra kommunerne om modtagelse af vederlag fra energivirksomheder er korrekte.

OVERVÅGE

Energitilsynet overvåger og regulerer en række områder på engrosmarkedet og detailmarkedet for el, naturgas og fjernvarme, håndteringen af lagerkapaciteten på naturgasmarkedet, priser på elektricitet, naturgas og fjernvarme, branchevejledninger og forskellige anmeldelser fra energivirksomheder til Energitilsynet. Energitilsynet gennemfører desuden analyser af de regulerede virksomheders opgavevaretagelse.

SKABE GENNEMSIGTIGHED

Energitilsynet arbejder for gennemsigtighed for kunderne på energimarkedet, f.eks. ved at offentliggøre priser på energi, fastsætte regler om oplysninger som skal fremgå af forbrugernes energiregninger, drive elprisinde Elpris.dk mv.

Energitilsynet er en myndighed, der er uafhængig af regeringen. Energitilsynets opgaver er fastlagt i el-, naturgas- og varmeforsyningslovene.

ENERGITILSYNETS MISSION OG VISION

MISSION

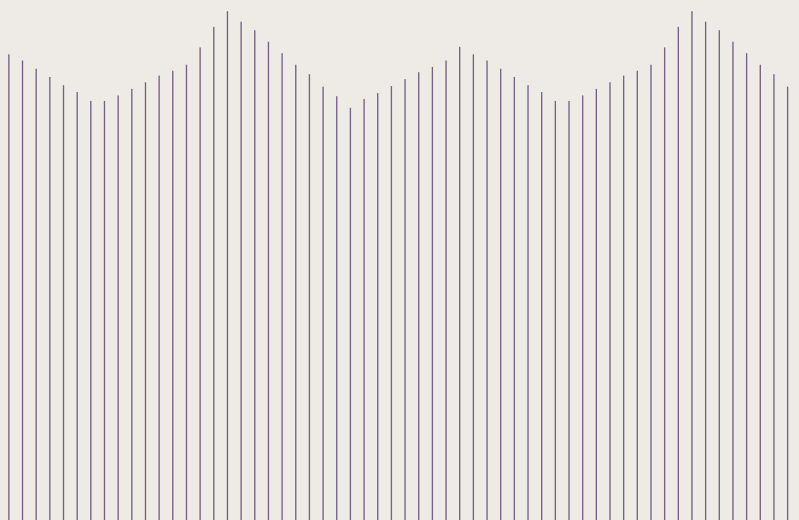
Energitilsynet arbejder for velfungerende sektorer inden for el, gas og varme.

Det indebærer:

- Rimelige vilkår for kunder og virksomheder
- Effektiv løsning af opgaver i infrastrukturen
- Bedst mulige rammevilkår.

VISION

At være kendt og anerkendt for faglighed, effektivitet, handlekraft og mod til nytænkning.

Energitilsynet arbejder for velfungerende sektorer inden for el, gas og varme.

FORORD

Der er lagt op til markante forandringer på energimarkedet i den kommende tid. Regeringen har i regeringsgrundlaget bebudet, at den i 2017 vil fremlægge forslag til et nyt energiforlig, blandt andet med udgangspunkt i Energikommissionens anbefalinger. Et forslag til ny elforsyningslov er på vej; et forslag der blandt andet indeholder en ny økonomisk regulering af elnetvirksomhederne. Regeringen står desuden bag et forslag til forsyningsstrategi, der blandt meget andet lægger op til at indføre en ny økonomisk regulering af fjernvarmevirksomhederne. Og lige før skiftet til 2017 fremlagde EU-Kommissionen en omfattende energipakke med forslag til regulatorisk forandring. Dermed er de områder, som Energitilsynet regulerer i spil til forandringer og fornyelser.

Energitilsynet har truffet 21 afgørelser med principiel og økonomisk betydning for kunder og virksomheder i 2016. Dertil kommer, at Energitilsynets sekretariat på grundlag af Energitilsynets retningslinier og praksis har truffet afgørelser i flere end 700 sager i 2016.

På naturgasområdet har Energitilsynet truffet afgørelse om prisen på transport af naturgas fra Nordsøen ind til vestkysten for perioden november 2012 til marts 2014. Energitilsynet sænkede prisen på transporten i forhold til det niveau, som ejeren DONG Energy havde on-

sket. Samlet set er der tale om en afgørelse af væsentlig økonomisk betydning for aktørerne og for en velfungerende konkurrence på naturgasmarkedet.

På elområdet har Energitilsynet sænket loftet over netvirksomhedernes maksimalt tilladte indtægter; indtægter, som virksomhederne kan opkræve hos kunderne, også kaldet indtægtsrammer. Energitilsynets regulering på området har samlet set betydet, at netvirksomhedernes opkrævningsmuligheder hos kunderne varigt er reduceret med ca. 900 mio. kr. i perioden 2008-2017.

I samme periode er der sket markante forandringer i denne del af elbranchen. Der er sket en konsolidering, de samlede driftsomkostninger, eksklusive omkostninger til energibesparelser, er reduceret med mere end en milliard kr. Og antallet af minutter på et år, hvor kunderne uplanlagt er uden strøm, er meget få.

Et flertal i Folketinget overvejer at indføre ny økonomisk regulering for elnetvirksomhederne. Det har blandt andet medført, at elnetvirksomhederne har gennemført en kritisk gennemgang af de såkaldte "nødvendige nyinvesteringer", der har været gennemført helt tilbage til 2005. Selskaberne har indsendt flere end 200 ansøgninger om at få disse investeringer medregnet i selskabernes indtægtsramme og med tilbagevirkende kraft. I visse tilfælde helt tilbage til 2005-indtægtsrammen. Begrebet "nødvendige nyinvesteringer" drejer sig især om nyinvesteringer, hvor virksomhederne har kabellagt luftledninger, etableret forsyning til nye boligområder mv. Indregningen af alle disse "nødvendige nyinvesteringer" kan have betydning for den endelige opgørelse af netvirksomhedernes indtægtsrammer tilbage til 2005. Behandlingen af disse mange ansøgninger og opgørelsen af indtægtsrammerne tilbage i tiden er ved indgangen til 2017 mere end godt på vej.

Den forestående nye økonomiske regulering af elnetvirksomhederne har også præget Tilsynet på anden vis. Det er sket gennem to ekspertgrupper, der inden for et

år har afleveret sine anbefalinger til fornyelse af reguleringen, og hvor Energitilsynets sekretariat har ydet sekretariatsbistand. Den ene ekspertgruppe har haft til opgave at udarbejde en ny model til benchmarking af netvirksomhedernes økonomiske effektivitet. Den anden har fremlagt anbefalinger om forrentning af fremtidige investeringer i elnetvirksomhederne ved hjælp af en WACC-model. Begge ekspertgrupper havde et medlem af Energitilsynet på posten som næstformand.

Med WACC-eksperternes anbefalinger har Energitilsynet kunnet indlede sagsbehandlingen af ca. 60 sager, hvor fjernvarmevirksomheder har søgt Energitilsynet om tilladelse til forrentning af indskudskapitalen. Energitilsynet har ved årsskiftet 2017 godkendt, hvordan WACC-modellen kan bruges på fjernvarmeområdet, og hvordan Energitilsynets sekretariat kan udøve det konkrete skøn over, hvad en rimelig forrentning er. Dermed kan der nu sættes skub i behandlingen af de ca. 60 forrentningssager.

Samarbejde og samhandel mellem de europæiske lande er en hjørnesten i et effektivt og velfungerende marked på el- og naturgasområdet. Det gælder ikke mindst i takt med, at nye og vedvarende energiteknologier med fluktuerende produktion udgør en større og større del af produktionsapparatet over det meste af Europa. Energitilsynet er, især med sine metodegodkendelser på transmissionsforbindelserne, en central myndighed i at holde handelsvejene over grænserne så åbne og tilgængelige som muligt. Elforbindelsen mellem Danmark og Tyskland via Jylland har fortsat begrænset kapacitet og stiller sig i vejen for større samhandel med el. Det er ikke tilfredsstillende. Sagen drøftes nu på politisk niveau mellem Danmark og Tyskland, og Energitilsynets sekretariat bidrager med faglige input.

Der er i sandhed opbrud i de lovgivningsmæssige rammer på energiområdet. Der er også overvejelser og forslag, der involverer Energitilsynet. Regeringens forslag til forsyningsstrategi indeholder således et

forslag om, at Energitilsynet skal erstattes af en uafhængig direktion. Et særkende ved Energitilsynet er, at tilsynet på grundlag af lovgivningen skal træffe sine afgørelser uafhængigt af politiske ønsker og træffe afgørelser gennem en afvejning af forbrugerinteresser og virksomhedsinteresser. Denne upartiskhed bidrager til, at regulatoropgaven kan udføres neutralt og objektivt. Energitilsynet er i mange sager første instans, når der opstår tvivl eller uenighed om fortolkning af lovgivningen. Ofte er der i disse sager væsentlige samfunds-, forbruger- og virksomhedsøkonomiske interesser. I dette lys lægger Energitilsynet vægt på, at tilsynets afgørelser fortsat – også i et eventuelt nyt organisatorisk set-up – kommer til at hvile på upartiskhed, saglighed og uafhængighed.

Det er uvist, hvad de politiske forhandlinger munder ud i. Men det står klart, at Energitilsynet – indtil andet er besluttet – vil fortsætte praksis med at træffe afbalance-rede afgørelser, der inden for lovgivningens rammer giver rimelige vilkår for både kunder og virksomheder og fortsat understøtter en effektiv opgaveløsning i den del af energisektoren, som Energitilsynet regulerer.

Uffe Bundgaard-Jørgensen
Formand for Energitilsynet

OVERBLIK

FORBRUGER- PRISERNE PÅ EL, NATURGAS, FJERNVARME

Den gennemsnitlige forbrugerpris på el steg svagt i 2016 med en stigning lidt over den generelle prisudvikling. Derimod faldt de gennemsnitlige forbrugerpriser på naturgas og fjernvarme i 2016 i forhold til den generelle prisudvikling.

FORBRUGERPRISER OG FORBRUGERPRISINDEKS I 2016

Den gennemsnitlige forbrugerpris på el steg en anelse mere end forbrugerpriserne, mens de gennemsnitlige forbrugerpriser på naturgas og fjernvarme faldt i 2016.

Udviklingen i de gennemsnitlige forbrugerpriser på el, naturgas og fjernvarme¹ set i forhold til Forbrugerprisindekset² har i 2016 været:

- Elprisen³ er steget med 0,9 pct.
- Naturgasprisen⁴ er faldet med 7,1 pct.
- Fjernvarmeprisen er faldet med 5,2 pct.

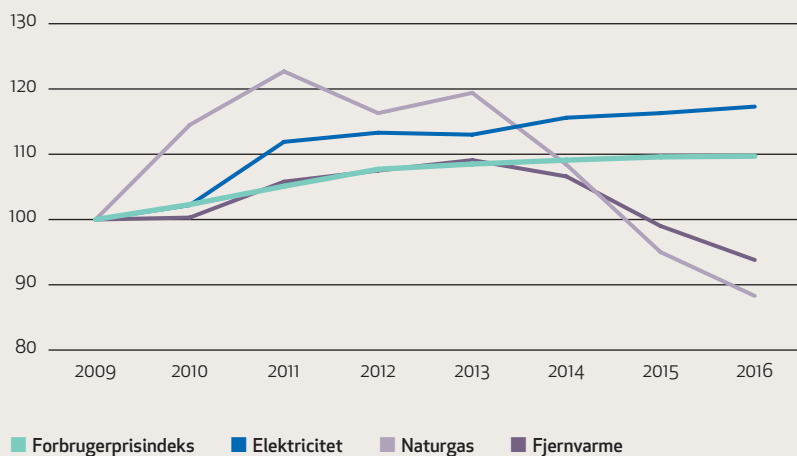
1 Sekretariatet for Energitilsynet, egne beregninger baseret på egne prisstatistikker, Dansk Fjernvarme og Danmarks Statistik.

2 Danmarks Statistik. Forbrugerprisindekset viser udviklingen i den gennemsnitlige pris på forbrugsvarer og tjenester købt af husholdningerne.

3 Med elprisen menes den gennemsnitlige, månedlige forbrugerpris. Der skal tages forbehold for, at data før 1. april stammer fra Dansk Energi som tidligere meddelte til Danmarks Statistik og Eurostat, inkl. transportbetaling og afgifter. Prisen er en gennemsnitspris, som forbrugere har betalt, hvis de aldrig aktivt har valgt et elprodukt selv. I perioden herefter består data af et vægtet gennemsnit af de mest solgte produkter. Vægtningen er baseret på 2015-data, da 2016-data ikke forelå ved redaktionens slutning. En elforbruger er her defineret ved et årligt elforbrug på 4000 kWh.

4 Med gasprisen menes elementet Gaspris fra Energitilsynets kvartalsvise gasprisstatistikker. Dette element er en kunde- og volumenvægtet listepris af forsyningspligtpriser og priser på de ikke-regulerede produkter fra DONG, HMN og NGF Nature Energy. Energitilsynet holder øje med, at priserne på forsyningspligtig naturgas følger engrosprisen på naturgas med et tillæg, der dækker gasleverandørens øvrige omkostninger til distribution og transmission samt dækningsbidrag.

FIGUR 1 | Forbrugerpriser på el, naturgas og fjernvarme i sammenligning med Forbrugerprisindekset, 2009-2016, indeks/år

Kilde: Sekretariatet for Energitilsynets prisstatistikker, Dansk Fjernvarme og Danmarks Statistik.

- Forbrugerprisindekset er steget med 0,1 pct.

Stigningen i den gennemsnitlige elpris på 0,9 pct. er drevet af stigninger i netbetalinger – blandt andet i kraft af nyinvesteringer og øgede udgifter til energisparerådgivning – samt afgifter.

Den faldende naturgaspris må blandt andet ses i lyset af, at engrosprisen⁵ som hovedtendens har været faldende siden 2011.

Den faldende pris på fjernvarme synes at hænge sammen med, at produktionsomkostningerne generelt er faldet.

FORBRUGERPRISER OG FORBRUGERPRISINDEKS FRA 2009 TIL 2016

Set over en otteårig periode fra 2009-2016 er den gennemsnitlige elpris for forbrugerne steget med ca. 17 pct. – i samme periode steg Forbrugerprisindekset knapt 10

pct. (figur 1). Stigningen i elprisen har sin baggrund i øgede afgifter, herunder PSO-afgift, øgede udgifter til energisparerådgivning og nyinvesteringer i blandt andet kabellægning af luftledninger.

Den gennemsnitlige prisudvikling har formet sig noget anderledes for naturgas og fjernvarme (figur 1).

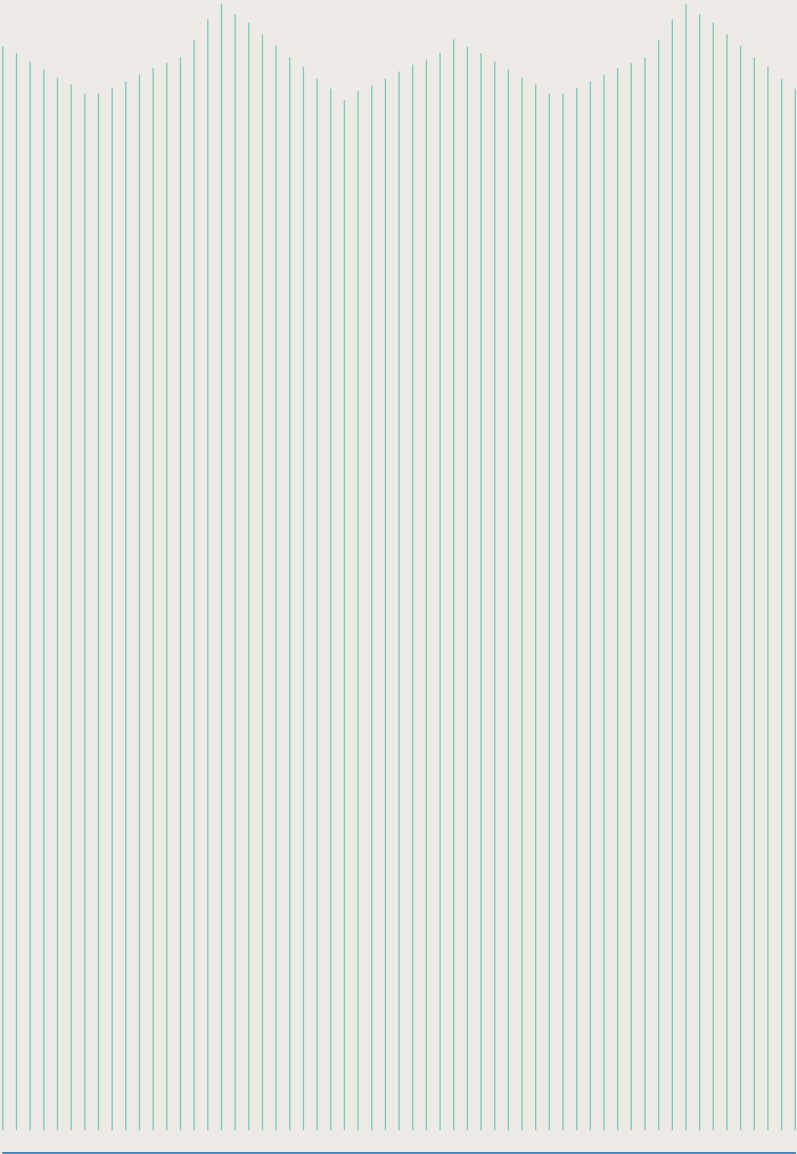
Priserne på naturgas til forbrugerne er faldet med knapt 12 pct. fra 2009 til 2016. Prisfaldet må blandt andet ses i sammenhæng med relativt vigende priser på engrosmarkedet i de seneste år, og at naturgasforbrugerne ikke betaler PSO-afgift. Den gennemsnitlige fjernvarmepris faldt med ca. 6 pct. i perioden. Den faldende pris på fjernvarme hænger sammen med vigende produktionsomkostninger, herunder faldende brændselspriser. Fjernvarmeforbrugerne betaler heller ikke PSO-afgift.

De gennemsnitlige forbrugerpriser på el, naturgas og fjernvarme samt Forbrugerprisindekset har udviklet sig således i procent fra 2009 til 2016⁶:

- Elprisen er steget med 17,3 pct.
- Naturgasprisen er faldet med 11,7 pct.
- Fjernvarmeprisen er faldet med 6,2 pct.
- Forbrugerprisindekset er steget med 9,7 pct.

⁵ Udviklingen i engrospriserne på naturgas og el er uddybet i afsnittet "Udviklingen i engrospriserne på el og naturgas".

⁶ Sekretariatet for Energitilsynet, egne beregninger baseret på egne prisstatistikker, Dansk Fjernvarme og Danmarks Statistik.

DOKUMENTATION:**UDVIKLINGEN I
FORBRUGERPRISEN
PÅ EL 2009–2016,
FORDELT PÅ
PRISELEMENTER**

Den gennemsnitlige forbrugerpris på el var i 2016 på det højeste niveau set over en periode på otte år. Stigning må ses i sammenhæng med blandt andet stigende afgifter, øgede bidrag til energisparerådgivning og nyinvesteringer.

Den gennemsnitlige forbrugerpris på el er steget med lige godt 17 pct. over de seneste otte år, målt i løbende priser (figur 2). Det hænger især sammen med stigende afgifter, stigende støtte til miljøvenlig elproduktion og forskning (PSO), flere omkostninger til energisparerådgivning og nyinvesteringer i kabellægning af luftledninger mv. Omvendt er prisen på energi faldet fra 2011, hvilket må ses i sammenhæng med relativt faldende engrospriser⁷ fra 2011 og frem til sidste halvår af 2015, hvor prisen steg relativt frem mod slutningen af 2016 uden dog at nærme sig 2011-niveauet.

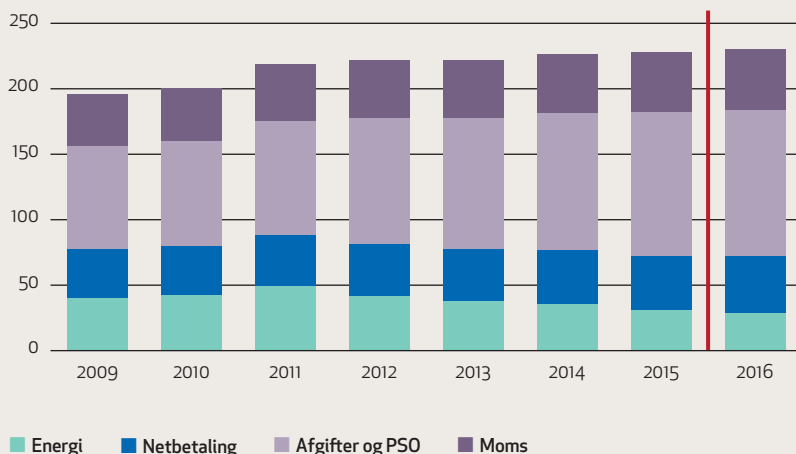
UDVIKLING I EL-DISTRIBUTIONSOMKOSTNINGER

De gennemsnitlige forbrugerudgifter til distribution i el-nettene, et område som Energitilsynet fører tilsyn med via effektivitetsreguleringen af elnetvirksomhederne, er steget med 22 pct. eller 6,4 øre pr. kWh fra 2009 til 2016 (figur 3).

Stigningen skal ses i sammenhæng med, at netselskaberne blandt andet har haft øgede udgifter til energisparerådgivning hos kunderne og har foretaget nødvendige nyinvesteringer i blandt andet kabellægning af luftledninger. Udgifter til energisparerådgivning og kabellægning må selskaberne efter lovgivningen indregne i distributionsprisen.

7 Udviklingen i engrospriserne på naturgas og el er uddybet i afsnittet "Udvikling i engrospriserne på el og naturgas 2009 til 2016"

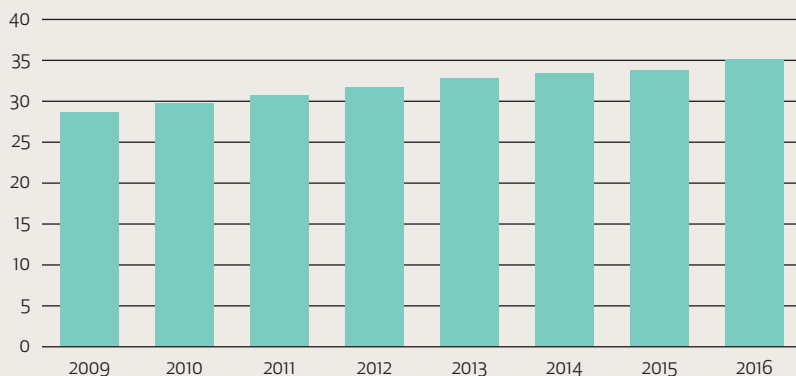
FIGUR 2 | Gennemsnitlige forbrugerpriser på elektricitet, øre pr. kWh/år, løbende priser

Kilde: Energitilsynets elprisstatistik til og med 31. marts 2016. Fra og med 1. april 2016 priser på elprisguiden www.elpris.dk.

Note: Rød streg markerer ny beregningsmetode. Til og med 31. marts 2016 er den gennemsnitlige forbrugerpris beregnet med udgangspunkt i Energitilsynets elprisstatistik for forsyningspligtig el. Fra og med 1. april 2016 er beregning baseret på pris og produktoplysninger for 30 af de mest solgte produkter udbudt på www.elpris.dk, målt på salgsvolumen (vægtet gennemsnit). Vægtningen er baseret på 2015-data, da 2016-data ikke forelå ved redaktionens slutning.

FIGUR 3 | Forbrugerudgift til distribution, øre pr. kWh i løbende priser

Kilde: Sekretariatet for Energitilsynet.

Note: Distribution omfatter abonnement og forbrugernes betaling for distribution i nettet for forbruger med 4.000 kWh årligt.

FAKTA | Energitilsynet og elpriserne

Energitilsynet og elpriserne

Energitilsynet overvåger elpriserne, men foretager ikke længere prisregulering af elprodukter, de såkaldte forsyningspligtprodukter, til små og mindre forbrugere. Forsyningspligtprodukterne er udfaset, og derfor koncentrerer Energitilsynet sig om at overvåge, om priserne på det frie detailmarked er rimelige, sammenlignelige og ikke-diskriminerende.

Energitilsynet overvåger priserne på engrosmarkedet for el.

Godkender metoder

Energitilsynet regulerer desuden netdistributionsselskabernes metoder til at fastsætte prisen på transport af el i nettet.

ELPRISENS SAMMENSÆTNING

Forbrugerprisen på elektricitet er sammensat af flere forskellige elementer (figur 4). Størstedelen af forbrugerprisen er afgifter og støtte til vedvarende energi og forskning, PSO.

Energiprisen – elprisen uden afgifter, transport, levering og abonnement – udgjorde i 2016 28,7 øre/kWh eller 12 pct. af den pris, som forbrugeren i gennemsnit betaler. Afgifter og moms udgjorde 157,8 øre/kWh, ca. 69 pct. af elprisen. De resterende 43,3 øre/kWh eller ca. 19 pct. går til netbetaling og abonnement. Af de 43,3 øre/kWh er ca. 35 øre til betaling for distribution, mens ca. 8 øre/kWh er til betaling for transmission.

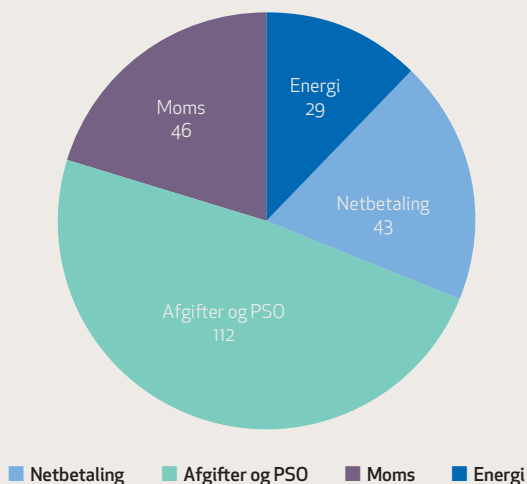
DETAIL- OG ENGROSPRIS PÅ EL

Elprisen – energiprisen – består af et engros- og et detailelement (figur 5).

Ca. 87 pct. af energiprisen går til engrosleddet⁸, hvor prisen fastsættes på den nordiske elbørs. Resten af energiprisen er det element, som detailledet reelt kan konkurrere om.

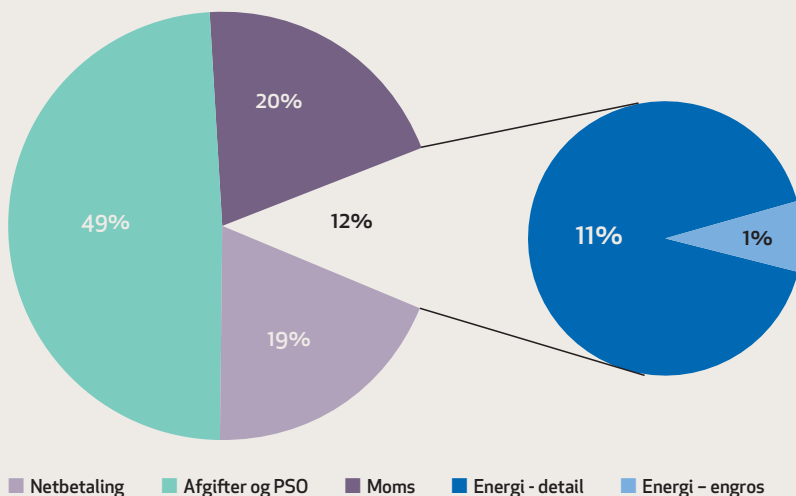
Ifølge Energitilsynets prisoplysninger var den gennemsnitlige energipris i 2016 på 28,7 øre/kWh. Detailledet konkurrerer således i gennemsnit om knapt 3,6 øre ud af den samlede gennemsnitlige forbrugerpris på el, der i gennemsnit beløb sig til 229,8 øre/kWh i 2016.

⁸ Engrospris taget som årets gennemsnit for 3 måneders forward, inklusive profilomkostninger. Da statistik på detailprisen også inkluderer produkter, der følger spotprisen, vil engrosleddets andel af energiprisen være for høj, hvis forwardprisen er højere end spotprisen, vice versa.

FIGUR 4 | Elprisens sammensætning 2016, øre/kWh

Kilde: De første tre måneder er beregning baseret på prisen på forsyningspligtsprodukter, hvor det for resten af året består af et vægtet gennemsnit af de 30 mest solgte markedsprodukter. Vægtningen er baseret på 2015-data, da 2016-data ikke forelå ved redaktionens slutning.

Note: PSO (Public Service Obligations), også kaldet offentlige forpligtelser, er afgifter, der finansierer tilskud til vedvarende energi og energiforskning.

FIGUR 5 | Elprisens sammensætning i detail- og engrosleddet 2016, pct. pr. kWh

Kilde: Egne beregninger

DOKUMENTATION:**UDVIKLINGEN I FORBRUGERPRISEN PÅ NATURGAS 2009–2016, FORDELT PÅ PRISELEMENTER**

Den gennemsnitlige forbrugerpris på naturgas var i 2016 på det hidtil laveste niveau i de seneste otte år; et forhold der blandt andet må ses i sammenhæng med vigende engrospriser og distributionsomkostninger.

Den gennemsnitlige forbrugerpris på naturgas faldt for tredje år i træk og var i 2016 på det hidtil laveste niveau i de seneste otte år, målt i løbende priser (figur 6).

Den gennemsnitlige pris for forbrugerne har bevæget sig op og ned siden 2009. Prisen toppede i 2011 og er især de seneste tre år faldet år for år.

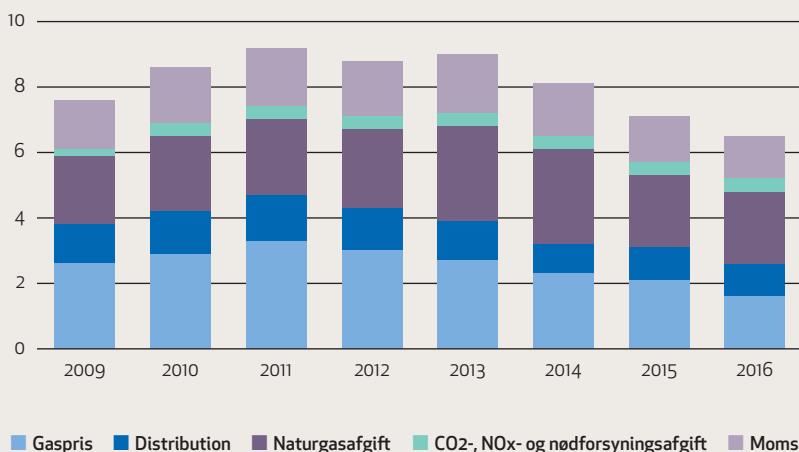
En direkte sammenligning af prisen i 2009 med prisen i 2016 viser, at den gennemsnitlige gaspris i løbende priser er faldet med 11,7 pct.; en afspejling af en relativt faldende engrospris⁹ fra 2013 og vigende distributionsomkostninger fra 2012.

UDVIKLING I GAS-DISTRIBUTIONSOMKOSTNINGER

Den gennemsnitlige forbrugerudgift til distribution i netene, et område som Energitilsynet fører tilsyn med via effektivitetsreguleringen af netselskaberne, har svinget de seneste otte år. Forbrugernes udgift til distribution toppede i 2011 for så at falde de efterfølgende tre år. Siden 2015 er distributionsudgiften steget svagt - målt i løbende priser (figur 7).

9 Udviklingen i engrospriserne på naturgas er uddybet i afsnittet "Historisk udvikling i engrospriserne på el og naturgas"

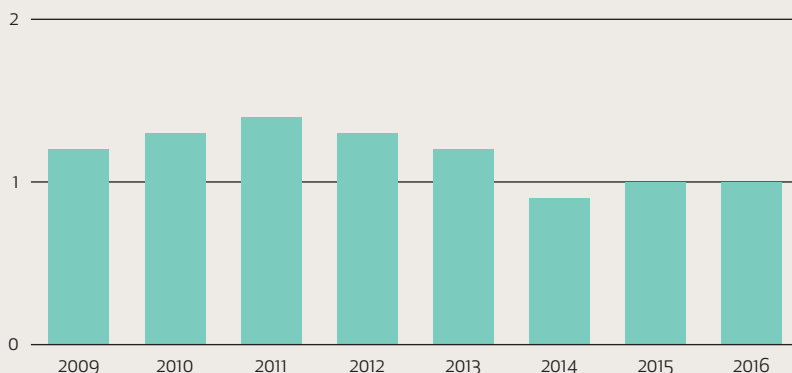
FIGUR 6 | Gennemsnitlig forbrugerpris på naturgas, kr. pr. kbm./år, fordelt på priselementer, løbende priser, 2009-2016

Kilde: Prisstatistik, Sekretariatet for Energitilsynet.

Note: Med gasprisen menes elementet gaspris fra Energitilsynets kvartalsvise gasprisstatistikker. Dette element er en kunde- og volumenvægtet listepriis af forsyningspligtpriser og priser på de ikke-regulerede produkter fra DONG, HMN og NGF Nature Energy. Energitilsynet holder øje med, at priserne på forsyningspligtig naturgas følger engrosprisen på naturgas med et tillæg, der dækker gasleverandørens øvrige omkostninger til distribution og transmission samt dækningsbidrag.

FIGUR 7 | Forbrugerudgifter til distribution af naturgas, kr. pr. kbm./år, løbende priser, 2009-2016

Kilde: Sekretariatet for Energitilsynet.

Note: Fra 2010 er udgifter til abonnement indregnet i distributionsbetalingen.

FAKTA | Energitilsynet og naturgaspriserne

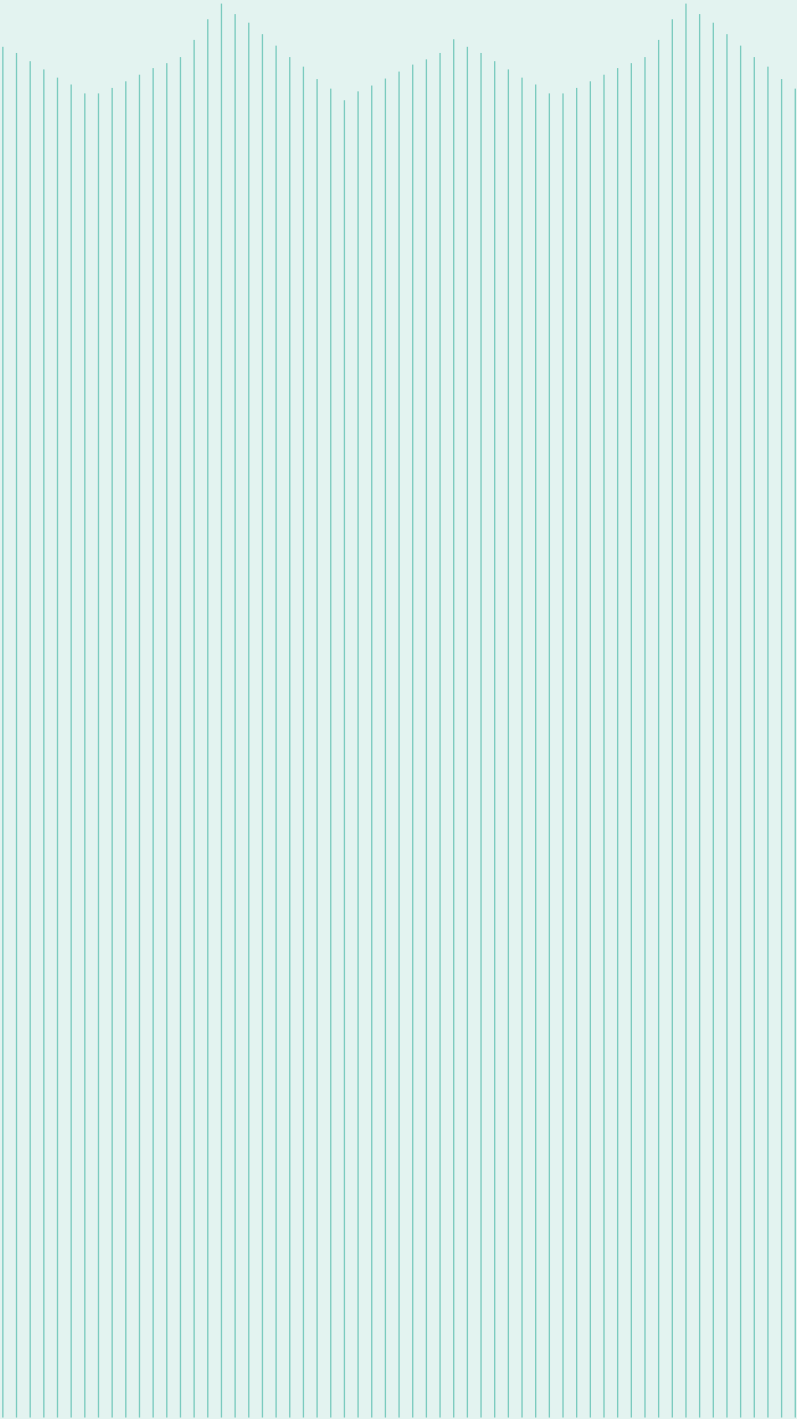
Energitilsynet fører tilsyn med priserne på forsyningspligt- og tilbagefaldsprodukter for naturgas.

Forsyningspligtprodukt: De kunder, der ikke aktivt har valgt naturgasleverandør, får automatisk leveret naturgas fra et forsyningspligtselskab, som Energistyrelsen har udpeget efter en udbudsrunde. Energitilsynet holder øje med, at prisen følger engrosprisen på naturgas med et tillæg, der dækker gasleverandørens øvrige omkostninger (diverse distributionsomkostninger, dækningsbidrag og omkostninger til transmission i Danmark).

Tilbagefaldsprodukt: I forbindelse med udbuddet af forsyningspligtbevillingerne i 2013 blev kunderne informeret om, at de aktivt kunne vælge et bestemt produkt. Hvis kunderne ikke traf et aktivt valg og i forvejen købte et forsyningspligtprodukt, blev kunderne automatisk overført til et tilbagefaldsprodukt, der blev udbudt af kundens daværende gasselskab. Energitilsynet holder øje med, at prisen på dette produkt ikke overstiger den pris, som forsyningspligtproduktet ville have haft, hvis der ikke havde været et udbud.

Naturgasprodukter: Øvrige produkter på det frie marked har fri prisdannelse.

Overvågning: Energitilsynet overvåger generelt priserne på det frie kommercielle detailmarked og på engrosmarkedet.

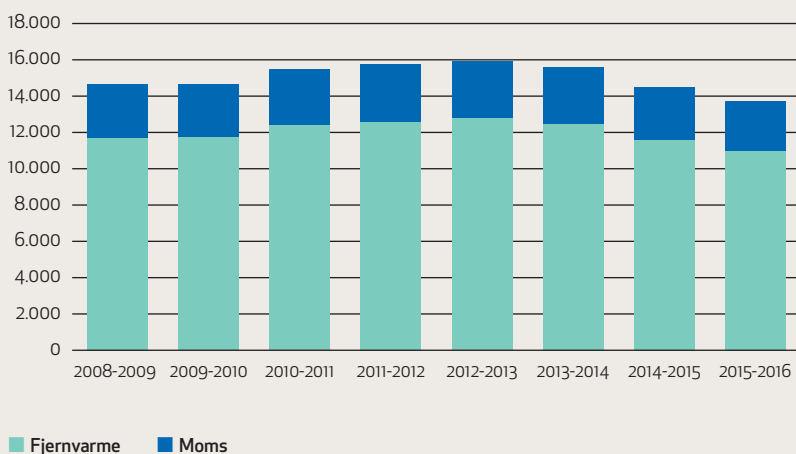
DOKUMENTATION:**UDVIKLINGEN I
FORBRUGERPRISEN
PÅ FJERNVARME
2009–2016,
FORDELT PÅ
PRISELEMENTER**

Den gennemsnitlige forbrugerpris på fjernvarme var i 2016 på det hidtil laveste niveau i de seneste otte år som følge af vigende produktionsomkostninger.

Den gennemsnitlige forbrugerpris på fjernvarme inkl. moms faldt med 5,2 pct. fra 2014/2015 til 2015/2016 i løbende priser (figur 8)¹⁰. Dermed er den gennemsnitlige forbrugerpris i 2015/2016 den hidtil laveste i de seneste otte år. Prisen toppede i 2012/2013 og er siden faldet. Den faldende gennemsnitlige forbrugerpris på fjernvarme må ses som udtryk for vigende produktionsomkostninger og navnlig brændselsomkostninger i fjernvarmevirksomhederne.

¹⁰ Priserne fra 2016 er et simpelt gennemsnit af de prisanmeldelser, som fjernvarmevirksomhederne har foretaget til Sekretariatet for Energitilsynet og er gældende fra 1. august 2016.

FIGUR 8 | Gennemsnitlig forbrugerpris på fjernvarme, kr./år, 2008/2009–2015/2016

Kilde: Egne beregninger på basis af data fra Dansk Fjernvarme og Sekretariatet for Energitilsynet.

Note: Prisen er beregnet på basis af faktiske afregningspriser tilgængelige i august måned de respektive år. Prisen er inkl. moms for et standardhus på 130 kvm. og et varmeforbrug på 18,1 MWh. I fjernvarmeprisen indgår afgifter på det brændsel, som fjernvarmen produceres med.

FAKTA | Energitilsynet og fjernvarmepriserne

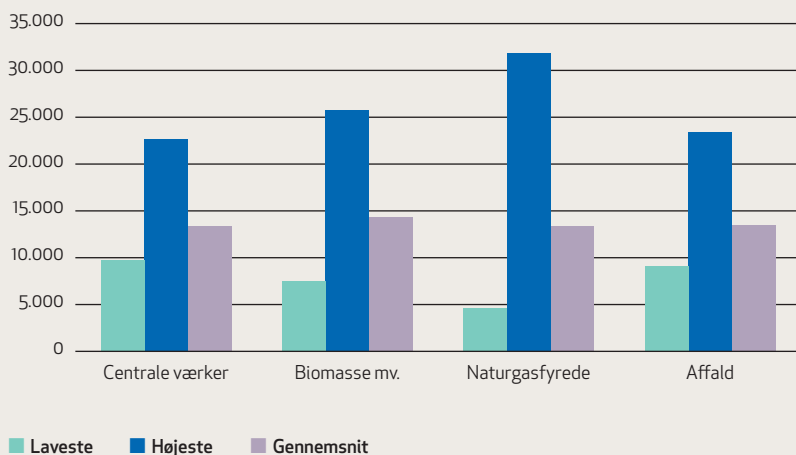
Energitilsynet fører tilsyn med fjernvarmeværkernes priser, der reguleres på grundlag af hvile-i-sig-selv princippet. Princippet indebærer, at fjernvarmepriserne alene må afspejle de nødvendige produktions-, distributions- og administrationsomkostninger.

Den gennemsnitlige fjernvarmepris dækker over, at der er store forskelle i priserne hos de enkelte værker (figur 9). To tendenser gør sig gældende:

- biomassefyrede fjernvarmeværker har den højeste gennemsnitlige pris
- naturgasfyrede fjernvarmeværker har den største afstand mellem billigste og dyreste gennemsnitlige forbrugerpris.

Overordnet er det først og fremmest de enkelte fjernvarmeværkers udgifter til brændselsindkøb og den økonomiske effektivitet på de enkelte fjernvarmeværker, der bestemmer priserne på fjernvarme. Derfor er det afgørende, at de enkelte fjernvarmeværkers bestyrelser og ledelser driver fjernvarmeværkerne med størst mulig effektivitet.

FIGUR 9 | Laveste, højeste og gennemsnitlige fjernvarmepris opdelt på værktype, pris inkl. moms

Kilde: Egne beregninger på basis af data fra Dansk Fjernvarme og Sekretariatet for Energitisynet.

Note: Priserne er beregnet for et standardhus på 130 kvm. med fire personer og et varmeforbrug på 18,1 MWh. Flere forhold har indflydelse på priserne, f.eks. forskelle i anlægsomkostninger, anlægstype, størrelse, antal forbrugere og lignende.

DOKUMENTATION: HUSHOLDNINGERNES UDGIFT TIL ENERGI I BOLIGEN

Husholdningerne har i gennemsnit kunnet spare penge på energiregningen i 2016. De gennemsnitlige udgifter til el og opvarmning med fjernvarme eller naturgas i boligen er faldet for tredje år i træk.

El- og varmeregningen i boligen udgør en væsentlig del af danskernes samlede energiregning. Næsten alle ca. 2,7 mio. husstande¹¹ bruger el i boligen (til opvarmning, madlavning, vask, køl og frys og underholdning). Pr. 1. januar 2015 fordelte de godt og vel 2,7 mio. varmeinstallationer sig således: Fjernvarmeinstallationer ca. 63 pct., naturgasfyr ca. 15 pct., oliefyr ca. 11 pct. og andre, herunder varmepumper, elvarme og brændefyr ca. 11 pct.¹²

Energitilsynets regulering retter sig mod el-, naturgas- og fjernvarmeområderne. Energitilsynets regulering har derfor betydning for langt hovedparten af husholdningernes energiudgifter i boligen. I det følgende belyses nærmere, hvordan udgifterne til energi i boligen (hhv. el og fjernvarme og el og naturgas) for typiske husholdninger har udviklet sig i løbende priser i de seneste otte år.

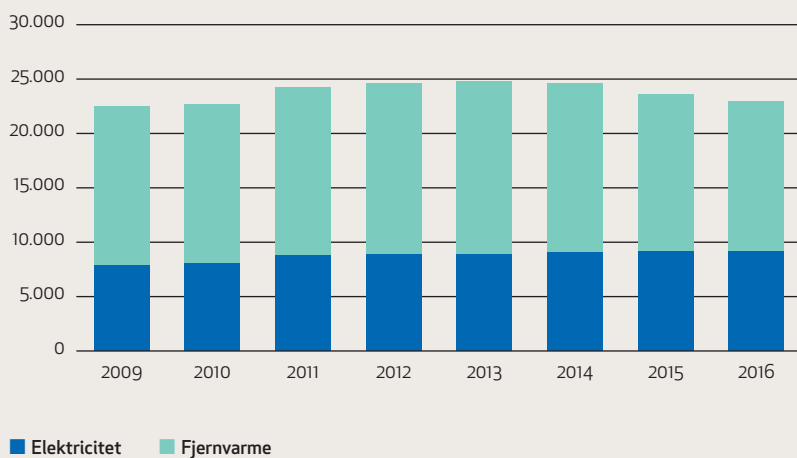
HUSHOLDNINGERNES UDGIFTER TIL ELEKTRICITET OG FJERNVARME

En typisk familie havde en mindre el- og fjernvarmeregning i 2016 end i 2015 (figur 10). I løbende priser faldt de gennemsnitlige udgifter til elektricitet og fjernvarme fra ca. 23.600 kr. i 2015 til ca. 22.900 kr. i 2016 for en typisk familie, defineret som en familie på fire personer, der bor i et standardhus på 130 kvm. og har et årligt elforbrug på 4000 kWh og et årligt varmeforbrug på 18,1 MWh.

¹¹ Danmarks Statistik

¹² Energistyrelsen, Energistatistik 2015 & Danmarks Statistik.

FIGUR 10 | Udgifter til el og fjernvarme for typisk familie, kr/år, løbende priser

Kilde: Sekretariatet for Energitilsynet og Dansk Fjernvarme. Se iøvrigt fodnote 3.

Note: Typisk familie består af fire personer, bor i et standardhus på 130 kvm, har et elforbrug på 4000 kWh og et varmeforbrug på 18,1 MWh.

El- og fjernvarmeregningen toppede i 2013 og er siden faldet år for år set over en otteårig periode. Regningen for en gennemsnitsfamilie på el- og fjernvarmeforbruget er i 2016 på niveau med el- og fjernvarmeregningen i 2009 i løbende priser.

HUSHOLDNINGERNES UD- GIFTER TIL ELEKTRICITET OG NATURGAS

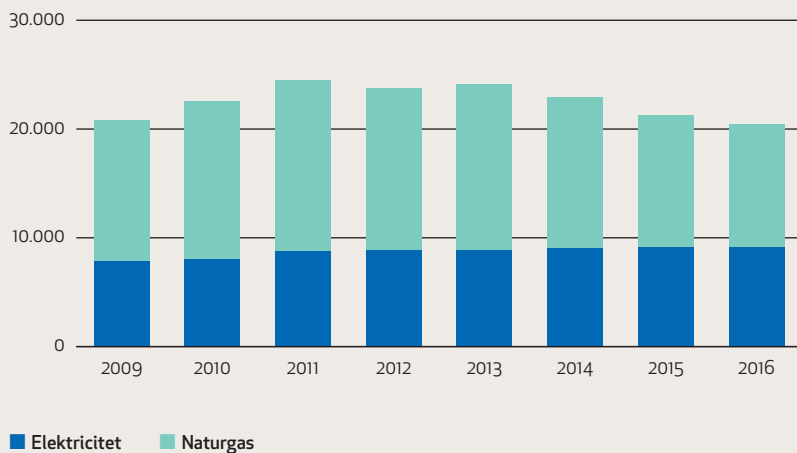
En typisk familie havde også en mindre samlet el- og naturgasregning i 2016 end i 2015 (figur 11). I løbende

priser faldt summen af de gennemsnitlige udgifter til elektricitet og naturgas fra ca. 21.200 kr. i 2015 til 20.500 kr. i 2016 for en typisk familie.

Faldet i de gennemsnitlige forbrugerudgifter til elektricitet og naturgas svarer til, at en typisk familie har sparet 3,7 pct. på el- og naturgasudgifterne i 2016 i forhold til 2015, entydigt som følge af et fald i udgiften til naturgas.

Gennemsnitsfamiliens udgift til el og naturgas toppede i 2013 - set over en periode på otte år. Efter 2013 er udgiften faldet år for år og er nu på niveau med familiens udgift i 2009.

FIGUR 11 | Udgifter til el og naturgas for typisk familie, kr/år, løbende priser

Kilde: Prisstatisik på el og naturgas, Sekretariatet for Energitilsynet. Se iøvrigt fodnote 3.

Note: Typisk familie består af fire personer, bor i et standardhus på 130 kvm., har et elforbrug på 4000 kWh og et varmeforbrug på 18,1 MWh.

DOKUMENTATION:

UDVIKLINGEN I ENGROS- PRISERNE PÅ EL OG NATURGAS 2009 TIL 2016

Den gennemsnitlige engrospris på el har som hovedtendens været stigende i 2016, men i direkte sammenligning med periodens start i 2009 var gennemsnitsprisen forholdsvis lav ved udgangen af 2016. Den gennemsnitlige engrospris på naturgas har som hovedtendens været stigende siden 2013, om end gennemsnitsprisen var svagt stigende frem mod årsskiftet til 2017.

EL

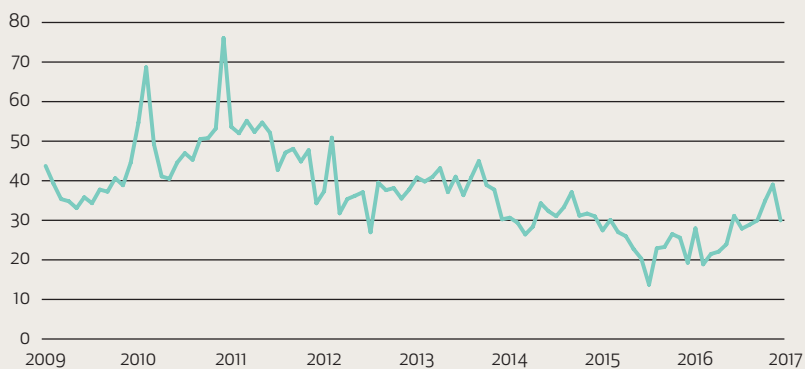
Den gennemsnitlige pris på el på engrosmarkedet var stigende det meste af 2016. Prisen dykkede sidst på året uden dog at komme helt ned på niveauet ved årets start.

I første halvår svingede gennemsnitsprisen mellem 14 og 20 øre/kWh. I andet halvår svingede gennemsnitsprisen mellem 22 og 29 øre/kWh (figur 12).

Blandt årsagerne til stigende engrospris i 2016 kan nævnes, at kul, som i et vist omfang bliver brugt som brændsel på kraftvarmeværkerne, steg i løbet af året fra omkring 300 kr./ton til næsten det dobbelte.

Tre andre faktorer virkede efter al sandsynlighed stabiliserende på prisudviklingen. Andelen af elproduktion baseret på vedvarende energi er i vækst, ikke alene i Danmark, men i hele EU. Der var rimelige produktionsvilkår ved de nordiske vandkraftværker, fordi nedbørsmængderne var tæt på middel. Og priserne på CO₂-kvoter i det europæiske kvotesystem, EUA, var desuden rimeligt stabile i 2016 – ca. fem euro pr. ton – hvilket svarer til niveauet de foregående år.

FIGUR 12 | Udviklingen i den gennemsnitlige engrospris på el, 2009–2016, øre/kWh

Kilde: Energinet.dk

Note: Data er månedlige gennemsnit, som viser gennemsnitsprisen for Vest- og Østdanmark.

Set over en otte-årig periode har der været store udsving i den gennemsnitlige engrospris (figur 12). Prisen toppede ved årsskiftet 2010/2011 og faldt i midten af 2015 til det hidtil laveste niveau i perioden.

Ved udgangen af 2016 lå den gennemsnitlige engrospris imidlertid på et forholdsvis lavt niveau i direkte sammenligning med 2009.

Der er ikke direkte sammenhæng mellem priserne på engrosmarkedet og den pris, som elforbrugerne betaler. Forklaringen er, at forbrugerne i detaillerede blandt andet betaler en række afgifter, herunder PSO.

NATURGAS

Forbrugerpriserne på naturgas hænger mere direkte sammen med priserne på engrosmarkedet for naturgas. Naturgasforbrugerne betaler - i modsætning til elforbrugerne - ikke PSO-afgift over naturgasregningen.

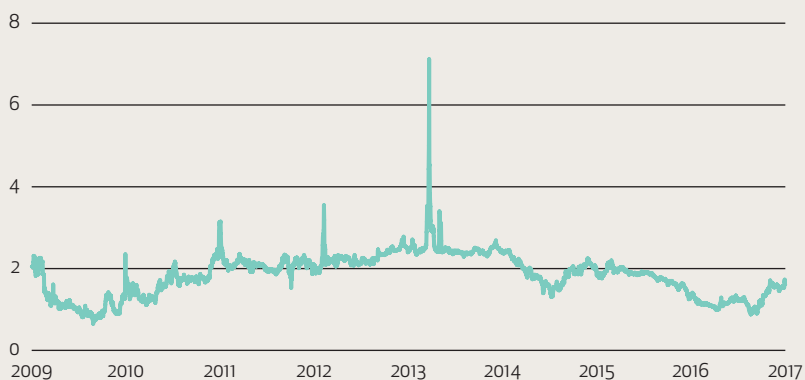
De gennemsnitlige naturgaspriser på engrosmarkedet var i starten af 2016 svagt faldende med en let stigende tendens mod slutningen af året (figur 13).

Den danske engrospris er påvirket af flere faktorer, hvoraf især de internationale engrospriser, geopolitik, sæsonvariationer i forbruget, strenge vintre og lagerbeholdninger synes at have væsentlig indflydelse. Udviklingen i olieprisen i form af Brent Spot påvirker også priserne, om end i mindre og mindre omfang. En andel af naturgassen bliver således stadig handlet på bilaterale kontrakter, hvor gasprisen er knyttet til udviklingen i olieprisen.

Især 2013 er bemærkelsesværdig i perioden 2009 til 2016. Engrosprisen foretager et historisk prishop (figur 13), et hop, der skal ses i sammenhæng med nogle uger med usædvanligt koldt vejr og usikkerhed om forsyningssituationen fra Rusland til det europæiske marked.

Set i et otteårigt perspektiv har de danske gaspriser ligget på et forholdsvis lavt niveau i 2016. De forholdsvis lave priser på engrosmarkedet må ses i sammenhæng med, at 2016 var tæt på et normalår rent klimatisk samtidig med, at amerikanske producenter øgede udvindingen af olie og naturgas fra skiferlagene i USA. Et forhold, der øgede udbuddet af naturgas og havde indvirkning på priserne på det internationale engrosmarked.

FIGUR 13 | Udviklingen i engrosprisen på naturgas 2009–2016, DKK/kbm pr. år

Kilde: Gas Point Nordic

DOKUMENTATION: KRAV OM EFFEKTIVITET I ELNET- VIRKSOMHEDERNE

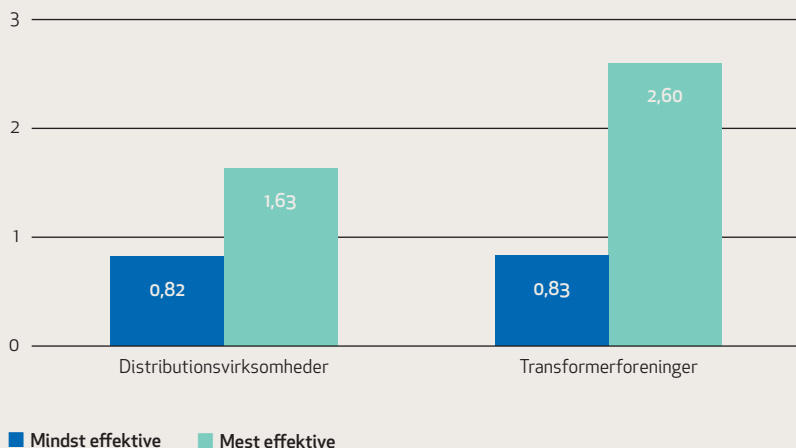
Energitilsynet har sænket loftet over de maksimalt tilladte indtægter i landets op mod 60 elnetvirksomheder med ca. 73 mio. kr. Sigtet med Energitilsynets regulering er at tilskynde virksomhederne til at blive mere effektive.

Netvirksomhederne er naturlige monopoler, der ikke er udsat for de samme incitamenter til økonomisk effektivitet som virksomheder på et konkurrencemarked. På den baggrund benchmarker Energitilsynet netvirksomhederne hvert år og fastlægger effektivitetskrav til virksomhederne. Krav, der afspejler de vilkår, som gælder for virksomheder på et konkurrenceudsat marked.

Energitilsynets 2016-analyse og benchmarking af virksomhederne er foretaget med den såkaldte netvolumenmodel på baggrund af netvirksomhedernes regnskabstal for 2015. Der er således tale om modelberegnete effektivitetsforskelle mellem netvirksomhederne, og modellen viser, at der er betydelige forskelle i effektiviteten virksomhederne imellem (figur 14).

NYT LOFT OVER INDTÆGTERNE

Den seneste benchmarkanalyse af netvirksomhedernes omkostningseffektivitet har ført til, at Energitilsynet har reduceret loftet over de maksimalt tilladte indtægter, også kaldet indtægtsrammer, og fastsat nye effektivitetskrav for hver enkelt netvirksomhed. Kravene indebærer en samlet nedsættelse af netvirksomheder-

FIGUR 14 | Forskelle i elnetvirksomhedernes beregnede effektivitet, indeks

Kilde: Sekretariatet for Energitilsynet. Egne beregninger på baggrund af benchmarkinganalyse.

Note: Resultaterne er baseret på indberettede data ultimo 2016.

Note: Figuren viser indeks for elnetvirksomhedernes omkostningseffektivitet. Et højt indeks er udtryk for en høj opgjort effektivitet; et lavt indeks er udtryk for en lav opgjort effektivitet.

Note: Energitilsynets benchmarkanalyse omfatter 60 elnetvirksomheder, fordelt på tre kategorier: To store netvirksomheder med net på 50-60 kV, 41 mellemstore netvirksomheder med net på 0,4-60 kV og 17 mindre virksomheder (transformerforeninger), primært med net på 0,4 kV. Da kategorien af store virksomheder med net på 50-60 kV alene indeholder data for to virksomheder, er denne gruppe udeladt i figuren.

nes indtægtsrammer i 2017 med ca. 73 mio. kr., hvilket svarer til godt 3,7 pct. af netvirksomhedernes påvirkelige omkostninger; omkostninger som løn, administration og vedligeholdelse.

Nedsættelsen af indtægtsrammerne fordeler sig på varige effektivitetskrav begrundet i lav økonomisk effektivitet, og på ét-årige effektivitetskrav begrundet i ikke at have en tilfredsstillende kvalitet i el-leverancen. De varige effektivitetskrav er på ca. 71 mio. kr., og de ét-årige krav er på ca. 2 mio. kr. En illustration af, hvordan de varige effektiviseringskrav er blevet udmøntet for hvert enkelt af de 60 netvirksomheder, fremgår af figur 15.

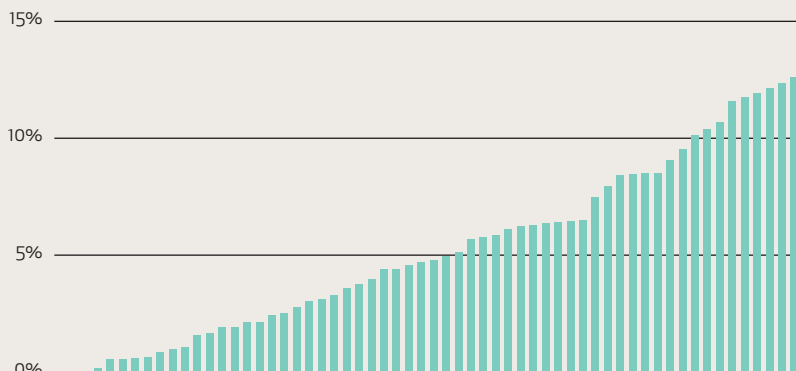
Effektiviseringskravene til elnetvirksomhederne udgør en fjerdedel

af det potentiale, som benchmarkanalysen har identificeret. Det er således kun 25 pct. af det beregnede effektiviseringspotentiale, der udmøntes som krav. De resterende 75 pct. bliver ikke udmøntet; dels for at tage hensyn til den usikkerhed der altid vil være i en sådan benchmark; dels for at give netvirksomhederne mulighed til at tilpasse sig nye indtægtsvilkår.

I Energitilsynets seneste benchmarkanalyse er der foretaget et yderligere forsigtighedshensyn ved udmøntning af effektiviseringskrav. Effektiviseringskravene er således fastsat som en fjerdedel af den enkelte netvirksomheds effektiviseringspotentiale, hvorefter dette krav er reduceret med 25 pct. ud fra et forsigtighedshensyn nu, hvor den økonomiske regulering er i en overgangsfase (se "Indblik"-artikler i denne publikation).

Effektiviseringskravet skal ses i forhold til netvirksomhedernes størrelse, da det udmøntede krav i kroner beregnes på baggrund af den enkelte virksomheds påvirkelige omkostninger. De påvirkelige omkostninger som løn, administration og vedligeholdelse udgør ca. halvdelen af netvirksomhedernes samlede omkostninger.

FIGUR 15 | Elnetvirksomhedernes beregnede effektiviseringskrav, pct. af påvirkelige omkostninger

Kilde: Sekretariatet for Energitilsynet. Egne beregninger på baggrund af benchmarkinganalyse (2015-data).

Note: Resultaterne er baseret på indberettet data ultimo 2016.

Note: Figuren viser, hvordan Energitilsynet udmønter varige effektivitetskrav til landets 60 elnetvirksomheder – hvert enkel virksomhed er vist som en søjle i figuren – gennem reduktion af de maksimalt tilladte indtægter (indtægtsrammer). Afgørelsen blev truffet i 2016 til udmøntning i 2017. Tre netvirksomheder er ikke blevet pålagt reduktion i virksomhedens indtægtsramme som resultat af den økonomiske benchmarking. De øvrige 57 netvirksomheder har alle fået beskåret deres indtægtsramme.

Note: Figuren indeholder data for 60 virksomheder fordelt på tre grupperinger: To store virksomheder med net på 50-60 kV, 41 mellemstore virksomheder med net på 0,4-60 kV og 17 mindre virksomheder (transformerforeninger, primært med net på 0,4 kV). Transformerforeningerne er de mindste aktører blandt netvirksomhederne, typisk med nogle få hundrede kunder, om end de er forskellige med hensyn til antal kunder, elforsyningsanlæg, antal ansatte etc.

SAMLEDE REDUKTION

Det er tiende gang, at Energitilsynet fastsætter et loft over de maksimalt tilladte indtægter i landets elnetvirksomheder. Det betyder, at netvirksomhederne varigt har fået reduceret opkrævningsmulighederne hos kunderne med ca. 900 mio. kr. fra 2008-2017 (tabel 1).

Energitilsynets krav om effektivisering i elnetvirksomhederne har som helhed udgjort mellem 0,6 – 1,9 pct. af den samlede indtægtsramme i perioden 2008-2015 (tabel 1). Dette er dog en betragtning for virksomhederne set under ét, og forholdet mellem krav og indtægtsramme kan således variere, når netvirksomhederne betragtes individuelt.

UDVIKLINGEN I DE SAMLEDE DRIFTSOMKOSTNINGER

I forrige afsnit vistes udviklingen i elnetselskabernes samlede indtægtsramme – dvs. det samlede

beløb, som virksomhederne må opkræve hos forbrugerne. Hvis der alene ses på udviklingen i elnetvirksomhedernes samlede driftsomkostninger, så er de faldet med ca. 1.408 mio. kr. fra 2006-2015 (figur 16).

Lovgivningen er imidlertid blevet ændret i perioden, og fra 2010 er virksomhedernes omkostninger til energisparerådgivning og gennemførelse af energibesparelser hos kunderne blevet opgjort særskilt. Når der tages højde for denne ændring, er de samlede driftsomkostninger faldet med ca. 772 mio. kr. fra 2006-2015. I samme periode er afskrivningerne steget med ca. 371 mio. kr. (figur 16)

UDVIKLINGEN I DE PÅVIRKELIGE OMKOSTNINGER

Elnetvirksomhedernes såkaldte påvirkelige omkostninger - eksempelvis løn, administration og vedligeholdelse - udviser et fald på ca. 930 mio. kr. fra 2007 til 2016 (figur 17).

Samtidig med at virksomhedernes påvirkelige omkostninger er faldet, er Energitilsynets effektiviseringskrav ligeledes mindsket fra 2009 til 2015 i absolutte tal (figur 17). Det skal dog bemærkes, at denne udvikling er set for elnetvirksomhederne som helhed, og udviklingen for den enkelte virksomhed kan derfor afvige.

TABEL 1 | Effektiviseringskrav til elnetvirksomhederne i løbende priser, mio. kr./år

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Effektiviseringskrav (mio. kr.), heraf:										
Økonomisk effektivitet	44	79	133	122	103	88	77	82	93	73
Kvalitet i levering	0,0	9,6	5,5	4,5	4,3	4,9	2,4	0,2	2,8	2,3
Indtægtsramme før effektiviseringskrav (mio. kr.)	7.041	6.909	6.946	6.871	6.933	6.940	6.832	6.543	* -	* -
Effektiviseringskrav ift. indtægtsramme (pct.)	0,63	1,14	1,91	1,78	1,88	1,27	1,13	1,25	* -	* -

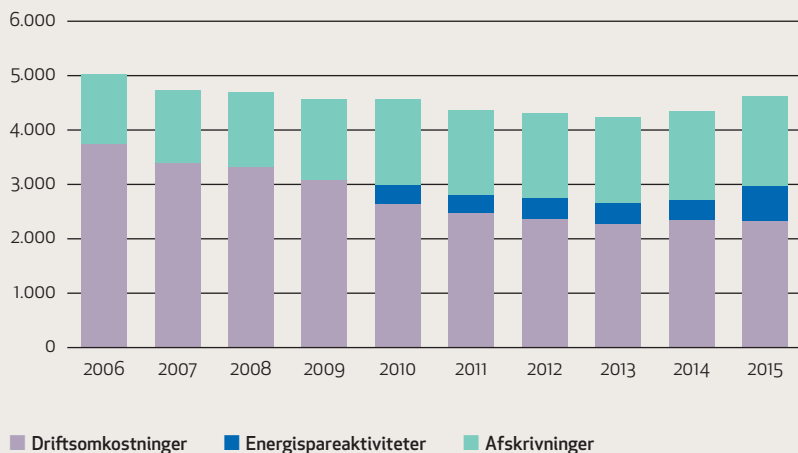
Kilde: Sekretariatet for Energitilsynet.

Note: Resultaterne er baseret på indberettede data ultimo 2016.

Note: Hvis netvirksomhederne har nødvendige nyinvesteringer som følge af f.eks. kabellægning af luftledninger, nye net i nye boligområder, myndighedspålæg m.v., fastsætter lovgivningen, at virksomhedernes indtægtsramme kan forhøjes. Det kan kun ske, hvis virksomhederne ansøger Energitilsynet herom. Indtægtsrammerne kan hæves med tilbagevirkende kraft som følge af denne bestemmelse i reguleringen.

Note:* Indtægtsrammerne for 2016 og 2017 kan først opgøres efter virksomhedernes indberetning af reguleringsregnskaber ultimo maj i 2017 og 2018.

Note: Benchmarkingen af netvirksomhederne foretages forud for reguleringsåret, hvor indtægtsrammerne reduceres. Reduktionen af indtægtsrammerne for 2010 sker således på baggrund af benchmarkingen foretaget i 2009 og så fremdeles.

FIGUR 16 | Elnetvirksomhedernes omkostninger 2006-2015*, mio. kr./år

Kilde: Sekretariatet for Energitilsynet.

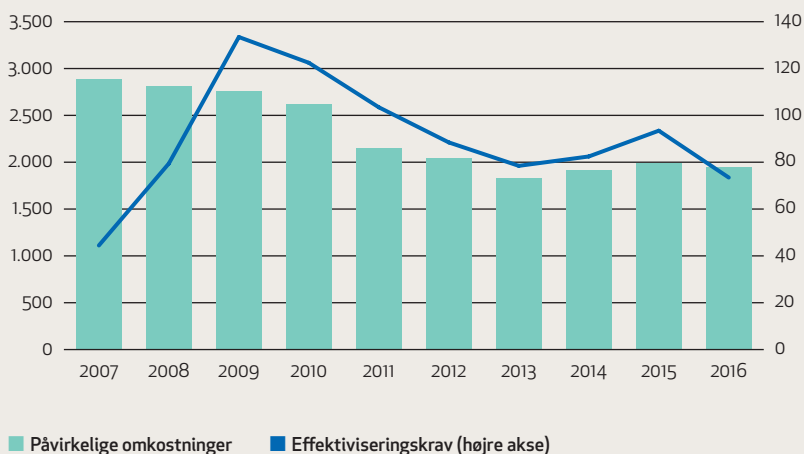
Note: Resultaterne er baseret på indberettede data ultimo 2016.

Note*: Omkostningerne er opgjort i mio. kr. i 2006-priser. Omkostningerne i 2006 er medtaget for at vise data, der ligger til grund for benchmarkingafgørelsen i 2007, hvori der udmøntes effektiviseringskrav til indtægtsrammen for 2008 og så fremdeles. Data for 2016 foreligger først i forbindelse med virksomhedernes regnskabsaflægning i 2017.

Note: Siden 2010, jf. indtægtsrammebekendtgørelse nr. 1294 af 24. november 2010, har der været regnskabsmæssig adskillelse mellem energispareaktiviteter og den øvrige drift. Elnetvirksomhederne er forpligtet til at rådgive kunderne om at spare og effektivisere energiforbruget. Omkostningerne til energispareaktiviteter beløb sig i 2015 til ca. 782 mio. kr. og dækker elnetvirksomhedernes omkostninger til at opnå en samlet energibesparelse hos kunderne på ca. 1.436 GWh.

Note: I 2012 opkøbte Energinet.dk de regionale transmissionsvirksomheder. Dette kommer til udtryk i figuren i 2013, hvor en del af faldet i omkostningerne kan forklares herved.

FIGUR 17 | Elnetvirksomhedernes påvirkelige omkostninger i forhold til effektiviseringskravene, løbende priser, mio. kr./år

Kilde: Sekretariatet for Energitilsynet.

Note: Resultaterne er baseret på indberettede data ultimo 2016.

Note: De påvirkelige omkostninger samt effektiviseringskravene er opgjort i løbende priser, og resultaterne er baseret på indberettet data ultimo 2016.

Note: Figuren er udarbejdet på baggrund af årene for Energitilsynets benchmarkingafgørelser, dvs. at værdierne for år 2007 er beregnet med afsæt i regnskabsdata for 2006 og effektiviseringskravet er udmøntet i 2008 og så fremdeles. De påvirkelige omkostninger i 2007 viser derfor ligeledes regnskabsdata for 2006 osv.

Note: I 2012 opkøbte Energinet.dk de regionale transmission virksomheder. Dette kommer til udtryk i figuren i 2013, hvor en del af faldet i omkostningerne kan forklares med, at omkostninger til driften af disse net er udgået af tallene.

Note: Siden 2004, hvor den nuværende regulering af netvirksomhederne blev indført, er der sket en konsolidering. I 2004 var der 115 elnetvirksomheder på distributionsniveau. I 2015 er antallet af elnetvirksomhederne på distributionsniveau reduceret til 64 virksomheder.

FAKTA | Reguleringen af elnetvirksomhederne

Landets elnetvirksomheder er naturlige monopoler. Da distribution af elektricitet er en monopolaktivitet, har netvirksomhederne i udgangspunktet ikke de samme incitamenter til økonomisk effektivitet som virksomheder på et konkurrencemarked.

Netvirksomhederne er derfor underlagt en økonomisk regulering, som Energitilsynet administrerer. Reguleringen sigter på at afspejle det pres for effektivitet, som konkurrenceudsatte virksomheder står over for.

Den økonomiske regulering består primært af tre mekanismer:

- Indtægtsrammer
- forrentningsloft
- benchmark.

Indtægtsrammerne fastsætter det maksimale loft over netvirksomhedernes driftsindtægter.

Virksomhederne kan frit vælge, om de vil udnytte den indtægtsramme, som Energitilsynet fastsætter årligt. Nogle virksomheder – typisk de andelsejede – vælger således at holde driftsindtægterne nede gennem tariffen og undlader dermed at opkræve den maksimalt tilladte indtægtsramme hos forbrugerne. Ca. ti pct. af de driftsindtægter, som elnetvirksomhederne har tilladelse til at opkræve på landsplan, bliver således ikke opkrævet hos kunderne. Det svarer til et beløb i størrelsesordenen 680 mio. kr.

Forrentningsloftet fastsætter den maksimale forrentning, som netvirksomhederne kan opnå. I praksis er forrentningsloftet udtryk for det maksimalt tilladte driftsoverskud. Overskridelse af forrentningsloftet resulterer i reduktion af virksomhedens indtægtsramme.

Benchmarkingen skal sikre, at forbrugerne ikke betaler mere for netvirksomhedernes ydelser, end de ville have gjort, hvis virksomhederne var udsat for konkurrence. Såfremt netvirksomhedens faktiske omkostninger er høje, pålægges virksomheden krav om effektivisering af Energitilsynet.

Reguleringen af den systemansvarlige transmissionsvirksomhed

Den systemansvarlige transmissionsvirksomhed, Energinet.dk, der ejer og driver det overordnede transmissionsnet, reguleres efter hvile-i-sig-selv princippet, hvor virksomhedens tariffer kun må dække virksomhedens nødvendige omkostninger ved effektiv drift.

Energitilsynet godkender hovedparten af virksomhedens metoder til fastsættelse af tarifferne og kan bestemme, at en konkret omkostning ikke er udtryk for en nødvendig omkostning og derfor ikke må indregnes helt eller delvist i virksomhedens tariffer.

FAKTA | Ny regulering af elnetvirksomhederne på vej

Regeringen har bebudet, at den vil fremlægge forslag i Folketinget om indførelse af ny økonomisk regulering af landets elnetvirksomheder. I en såkaldt stemmeaftale mellem Venstre, Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, Enhedslisten, Det Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti indgået 4. november 2016 har partierne aftalt rammer og principper i den fremtidige økonomiske regulering af elnetvirksomhederne.

På de efterfølgende sider bringer Energitilsynet to indblik-artikler om, hvilke anbefalinger to ekspertudvalg har fremlagt til elementer i en ny regulering; navnlig forslag til benchmarking og forslag til forrentning af virksomhedernes investeringer.

INDBLIK:

PÅ VEJ MOD NY MODEL TIL BENCH- MARKING AF EL- NETSELSKABERNE

En ekspertgruppe afleverede i februar 2017 sit bud på en ny model til benchmarking af landets elnetvirksomheder. Modellen kan bruges til at identificere potentialet for effektivisering i elnetvirksomhederne og fastlægge krav til effektiviseringer.

Regeringen nedsatte 31. august 2015 en ekspertgruppe, der skulle komme med forslag til en ny model til analyse og benchmarking af den økonomiske effektivitet i landets elnetvirksomheder. Den 1. februar 2017 afleverede ekspertgruppen afrapporteringen til Energitilsynet, og dermed er det nu op til Energitilsynet at arbejde videre med ekspertgruppens anbefalinger (se faktaboks: Baggrund for ekspertgruppen).

Ekspertgruppen har fremlagt et konkret forslag til, hvordan en ny benchmarkingmodel kan udformes. Forslaget er baseret på data, som netvirksomhederne har indberettet til Energitilsynet for 2014. Ekspertgruppen har samtidig givet anvisning på procedurer for den fremadrettede genberegning af benchmarkmodellen. Herudover har ekspertgruppen identificeret en række særlige fokusområder og analyser, som kan styrke datagrundlaget frem over og udarbejdet en række guidelines for udmøntning af effektiviseringskrav.

Med udgangspunkt i ekspertgruppens anbefalinger vil Energitilsynet arbejde videre med den nye benchmarkingmodel. Benchmarkingmodellen forventes at blive brugt til at beregne netvirksomhedernes økonomiske potentiale for effektivisering og til at udmønte krav om effektivisering første gang i 2018 baseret på de data, som netvirksomhederne har indberettet til Energitilsynet for 2017.

FAKTA | Baggrund for ekspertgruppe om benchmark

Elreguleringsudvalget: 1. december 2014 fremlagde Elreguleringsudvalget, et udvalg med eksperter nedsat af regeringen, en række anbefalinger til en ny økonomisk regulering af netvirksomhederne på elområdet. Som led i opfølgningen blev Benchmarkingekspertgruppen nedsat den 31. august 2015 med henblik på at komme med forslag til udformning af en ny benchmarkingmodel.

Ekspertgruppens opgave har blandt andet været:

- At udarbejde en konkret benchmarkingmodel, der kan danne grundlag for Energitilsynets tilsyn med netvirksomhedernes effektivitet og udmøntningen af individuelle effektiviseringskrav.
- At identificere et datagrundlag, som kan skabe grundlaget for en valid og retvisende benchmarking af netvirksomhedernes økonomiske effektivitet. Et særligt fokus har været at identificere parametre, der er bestemmende for netvirksomhedernes totale omkostninger.

Ekspertgruppen skulle tage stilling til:

- En definition af netvirksomhedernes ydelser, og hvordan leveringen af disse kan måles
- Eventuelle forskellige rammevilkår.
- En definition af det konkrete omkostningsgrundlag, herunder om der er omkostninger, der ikke bør indgå i omkostningsgrundlaget.
- Udvikle et grundlag for at sikre tilgængelighed af relevante data: Der skal udarbejdes standardiserede kontoplaner og regnskabsstandarder, således at en ensartet rapportering, der understøtter den nye benchmarkingmodel, sikres.
- Modelvalg, dvs. udvælge konkret(e) model(ler), der skal anvendes til at estimere effektiviseringspotentialet.

En forudsætning for arbejdet har desuden været at inddrage internationale erfaringer i analysearbejdet.

ORGANISATION

Ekspertgruppen har været sammensat af en række sagkyndige medlemmer med bestyrelsesformand Torkil Bentzen, som formand og direktør Holger Blok, medlem af Energitilsynet, som næstformand. Energitilsynets sekretariat har været sekretariat for ekspertgruppen (se faktaboks: Medlemmer af Ekspertgruppen).

Repræsentanter for interessenterne har været inddraget i ekspertgruppens arbejde gennem deltagelse i en følgegruppe, og interessenterne har haft mulighed for at kommentere på analyser og oplæg sideløbende med, at ekspertgruppen har fået forelagt materialet. I tillæg hertil er der blevet afholdt fem workshops med følgegruppen.

Ud over ekspertgruppen og følgegruppen har der været nedsat tre tekniske arbejdsgrupper med ansvar for specifikke delanalyser og opgaver, som ekspertgruppen har

ønsket belyst. Arbejdsgrupperne har haft deltagelse af interesseorganisationen Dansk Energi, repræsentanter fra to til fire netvirksomheder samt en ekspert og en konsulent på området. Ekspertgruppens formandskab og sekretariat har desuden stået til rådighed for bilaterale møder med Dansk Energi undervejs i arbejdet, således at repræsentanter for interessenterne løbende har haft mulighed for at give inputs, der har indgået i drøftelserne i ekspertgruppen.

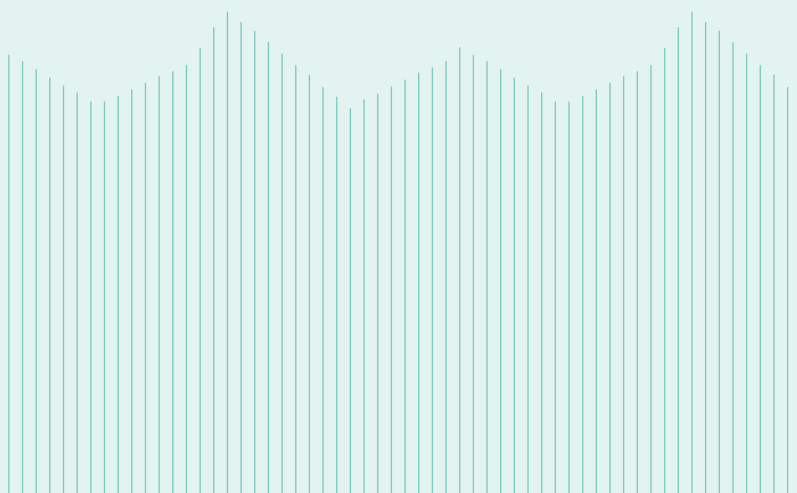
PROCES

Arbejdet med at etablere og udvikle benchmarkingmodellen har været opdelt i en række delopgaver, der er blevet løst i en iterativ proces. Konkret har ekspertgruppen udviklet benchmarkingmodellen i følgende seks trin:

- Trin 1 Opgørelse af omkostningsgrundlag, herunder udarbejdelse af en konteringsvejledning
- Trin 2 Fastlæggelse af ydelser og rammevilkår, herunder udarbejdelse af en indberetningsvejledning
- Trin 3 Dataindsamling og datavalidering
- Trin 4 Udvælge ydelser ved brug af statistiske test (cost driver analyse, dvs. analyse af hvilke faktorer, der er afgørende for omkostningerne i netvirksomhederne)
- Trin 5 Specifikation af model, herunder fastlæggelse af input/output, funktionel form og rammevilkår
- Trin 6 Modelvalidering og robusthedstjek, herunder second-stage analyser og peer-review.

FAKTA | Medlemmer af Ekspertgruppen

Formand	Torkild Bentzen, bestyrelsesformand
Næstformand	Holger Blok, medlem af Energitilsynet
Ekspert	Carsten Smidt, tidligere vicedirektør hos Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen (udtrådt 31. august 2016)
Ekspert	Jacob Schaumburg-Müller, vicedirektør hos Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen (indtrådt 27. oktober 2016)
Ekspert	Mette Asmild, professor ved Københavns Universitet
Ekspert	Søren Peter Nielsen, partner hos EY
Sekretariat	Sekretariatet for Energitilsynet

DEN NYE BENCHMARKING-MODEL

Ekspertgruppens konkrete forslag til ny benchmarkingmodel er baseret på data, der er indberettet til Energitilsynet fra netvirksomhederne for 2014. Den nye benchmarkingmodel adskiller sig fra den eksisterende benchmarkingmodel, også kaldet netvolumenmodellen, ved at anvende flere forskellige beregningsmetoder til at estimere sammenhænge mellem input (driftsomkostninger + kapitalomkostninger) og output (tre net-ydelser) og inddrage flere forskellige ydelser i sammenligningen af netvirksomheder.

Grundlaget for den nye benchmarkingmodel er totalomkostninger (TOTEX), der består af summen af driftsomkostninger (OPEX) og

kapitalomkostninger (CAPEX), inklusive et forrentnings-element. En TOTEX-benchmarkingmodel modvirker som udgangspunkt en skævvridning i afvejningen mellem driftsomkostninger og omkostninger til investeringer i kapital.

Benchmarkingekspertgruppens samlede anbefaling til ny benchmarkingmodel fremgår af faktaboksen: Den nye benchmarkingmodel.

PROCEDURER FOR GENBEREGNING

Overordnet anbefaler ekspertgruppen, at nedenstående procedure anvendes for genberegning af modellen. Modellen bør genberegnes for at sikre, at modellen er tidssvarende og baseret på det seneste datagrundlag. Genberegning af benchmarkingmodellen forventes at finde sted i 2018, hvor det er planen at introducere den nye model.

1. Analyse af opgørelse af netvirksomhedernes totale omkostninger
2. Cost driver-analyse samt identifikation af rammevilkår

FAKTA | Den nye benchmarkingmodel for elnetvirksomheder

- Metode:** Bedste af to forskellige beregningsmodeller til at estimere sammenhænge mellem input og output:
1. DEA (Data Envelopment Analysis) med konstant skalaafkast.
 2. SFA (Stochastic Frontier Analysis) med en normeret lineær modelform.
- Der anvendes den af de to ovennævnte modeller, som resulterer i den højeste effektivitet for den individuelle netvirksomhed til at fastsætte effektiviseringskravet.*
- Data:** Analyseresultaterne og den nye benchmarkingmodel på kort sigt er baseret på 2014-data. Det samlede datasæt omfatter oplysninger fra netvirksomhedernes indberetninger, dataudtræk fra Energinet.dk, offentligt tilgængelige data fra Danmarks Statistik, lønstatistik fra DI og Dansk Arbejdsgiverforening samt oplysninger fra Dansk Energi. Der skal indsamles et opdateret datasæt til benchmarking i 2018, som baserer sig på nye indberetninger for 2017-regnskabsåret.
- Input:** De totale omkostninger (TOTEX) består af driftsomkostninger (OPEX) og kapitalomkostninger (CAPEX):
- OPEX: Driftsomkostningerne er opgjort i bogførte værdier. Nettabsomkostninger indgår i posten og trækkes ud med de faktiske omkostninger. Ekspertgruppen anbefaler dog, at der beregnes et interval omkring den gennemsnitlige enhedsomkostning på f.eks. +/- 15 pct. Dvs. hvis netvirksomhedernes enhedsomkostninger ligger uden for dette interval, vil deres omkostninger blive korrigeret, så de ligger indenfor intervallet, før de fratrækkes driftsomkostningerne.
- CAPEX: Kapitalomkostninger er opgjort som bogførte værdier og omfatter afskrivninger på kapitalapparatet samt en WACC-forrentning af aktivbasen.
- Output:** Der anvendes i alt tre ydelser (output) i beregningerne:
1. Norm-grid: Aggregat af netkomponenter.
 2. Nettospidsbelastning: Timeværdier fra udvekslingsmålere i nettet.
Alternativt leveret mængde: Den samlede mængde af el som leveres til kunderne, målt i kWh.
 3. Aftagenumre: Samlet antal kunder der er tilkoblet til nettet.
- Rammevilkår:** På inputsiden korrigeres 50 pct. af de totale omkostninger for regionale lønforskelle, mens der på output-siden korrigeres for bymæssighed ved brug af en tæthedskorrektion baseret på aftagenumre. Desuden foretages der en efteranalyse (second stage) af effektiviteten på de mulige rammevilkår, der er identificeret, og som ikke er korrigeret for i selve modellen.
- Ekstremværdi:** Der foretages en randundersøgelse (undersøgelse af de netvirksomheder, der fremstår mest effektive) og en outlier-test (virksomheder der adskiller sig fra normen) i både DEA og SFA med sigte på, at netvirksomhedernes effektivitetspotentiale bliver fastsat i forhold til sammenlignelige netvirksomheder. Netvirksomheder, som i beregningerne skiller sig ekstremt ud fra de øvrige netvirksomheder, og som har en særlig stor indflydelse på de endelige effektiviseringspotentialer, fjernes.

3. Specifikation af beregningsmodeller
4. Modelvalidering og robusthedstjek

Ekspertgruppens mere detaljerede anbefaling til procedure for genberegning af benchmarkmodellen er uddybet i faktaboks: Procedure for genberegning.

OPDATERING OG GENBEREGNING

Ved genberegning af den nye benchmarkingmodel i 2018 skal der

indhentes data for regnskabsåret 2017 i netvirksomhederne; data, der svarer til de data, som er indhentet i forbindelse med ekspertgruppens analyse og anbefalinger (der baserede sig på 2014-data).

Ekspertgruppen finder imidlertid, at der for en række forhold skal foretages justeringer samt analyser af data, som kan bidrage til, at kvaliteten af de anvendte data forbedres samt, at dataene præciseres, således at de i højere grad afspejler den pågældende ydelse. Endvidere er der forhold, hvor det ikke har været muligt at indsamle data for på kort sigt baseret på 2014-data. Mere konkret foreslår ekspertgruppen en række særlige fokusområder i forbindelse med opdatering af datagrundlaget, se faktaboks: Særlige fokusområder.

FAKTA | Procedure for genberegning af nye benchmarkmodel

- Metode:**
- At effektiviseringspotentialerne estimeres ved brug af en DEA-model (Data Envelopment Analysis) med konstant skalaafkast og en normeret lineær SFA-model (Stochastic Frontier Analysis). Dette forudsætter dog, at de statistiske test bekræfter brug af konstant skalaafkast i DEA og en normeret lineær model i SFA.
 - At den af de to ovennævnte modeller, som resulterer i den højeste effektivitet for den individuelle netvirksomhed, anvendes til at fastsætte effektiviseringskravet. Ekspertgruppen anbefaler, at denne metode fastholdes ved genberegning.
- Data:**
- At der i forbindelse med genberegning samt revurdering af modellen i 2018 foretages en analyse tilsvarende den, der er blevet udarbejdet i forbindelse med anbefalingerne til den nye benchmarkingmodel baseret på 2014-data.
 - At der foretages en ny indsamling af data for regnskabsåret 2017. Dataindsamlingen skal blandt andet omfatte antal netkomponenter, data vedrørende transformerkapacitet, GIS-fordelinger, lønstatistikker, opdaterede omkostningsvægte og opgørelse af nettab.
- Input:**
- At det bør undersøges nærmere, om der er grundlag for at standardisere kapitalomkostningerne.
 - At Energitilsynet skal undersøge, hvordan nettabet på længere sigt bør håndteres i benchmarkingmodellen.
- Output:**
- At der på baggrund af 2014-data anvendes tre ydelser (output) i beregningerne af effektiviseringspotentialerne, hhv. tæthedskorrigeret norm-grid, antal aftennumre og nettospidsbelastning eller alternativt leveret mængde.
 - At der ved genberegningen af benchmarkingmodellen på ny foretages en cost driver-analyse for at identificere, om de tre ydelser også kan anvendes i modellen baseret på 2017-data. I vurderingen af ydelserne bør der både lægges vægt på den begrebsmæssige betydning såvel som den statistiske signifikans.
- Rammevilkår:**
- At der i benchmarkingmodellen korrigeres for regionale lønforskelle og bymæssighed.
 - At der foretages en second stage analyse, for at identificere om der er nogle af de i rapporten beskrevne mulige rammevilkår, der fremadrettet bør korrigeres for.
 - At der i forbindelse med genberegning i 2018 ligeledes udføres en second stage analyse, der er efteranalyse (second stage) af effektiviteten på de mulige rammevilkår, der er identificeret, og som ikke er korrigeret for i selve modellen.
- Ekstremværdi:**
- At der foretages en randundersøgelse og outlier-test i DEA- og SFA-modellen. Dette gøres for at sikre, at netvirksomhedernes effektivitetspotentiale bliver fastsat i forhold til sammenlignelige netvirksomheder, samt at sikre at effektiviseringspotentialerne ikke fastsættes på et urimeligt niveau.
 - At der ved genberegning i 2018 ligeledes udføres en randundersøgelse og outlier-test.

UDMØNTNING AF EFFEKTIVISERINGSKRAV

Ekspertgruppen har udarbejdet en række guidelines for udmøntning af effektiviseringskrav for at sikre, at benchmarkingen af netvirksomheder fører til rimelige krav.

Ekspertgruppen anbefaler, at alle omkostninger bør indgå i benchmarkingen af netvirksomhederne, dvs. at effektiviseringspotentialerne og effektiviseringskravene beregnes og udmøntes på de totale omkostninger.

Ved beregning af effektiviseringspotentialerne skal der anvendes et omkostningsgrundlag, hvor alene de omkostninger, som vurderes at være ikke-sammenlignelige, kan trækkes ud af omkostningsgrundlaget. Ved udmøntning af kravet skal der anvendes et udmøntningsgrundlag, hvor alene de omkostninger, som vurderes at være ikke-påvirkelige, kan trækkes ud af grundlaget.

En stor andel af kapitalomkostningerne vil set i forhold til driftsomkostningerne være mindre påvirkelige på kort sigt, da mange investeringer i nettet har en levetid på op til 40 år. Derfor bør der tages specifikke hensyn til, hvor stor en andel af henholdsvis kapital- og driftsomkostningerne, der med rimelighed kan påvirkedes inden for reguleringsperioden. Benchmarkingekspertgruppen anbefaler, at andelen af det opgjorte effektiviseringspotentiale, der hvert år skal omregnes til et effektiviseringskrav, skal være lavere på afskrivninger set i forhold til driftsomkostninger.

Det anbefales, at Energitilsynet tager et øget forsigtighedshensyn i forbindelse med udmøntning af individuelle effektiviseringskrav for de to netvirksomheder, der alene har net på 50 kV niveau, såfremt modellen fremadrettet anvender aftageumre som en cost driver. Netvirksomheder, der alene har net på 50 kV, adskiller sig fra øvrige distributionsvirksomheder ved at have meget få aftageumre.

Ekspertgruppen anbefaler endeligt, at Energitilsynet i første reguleringsperiode fastsætter et konkret loft for, hvor stort et effektiviseringspotentiale (i procent), der kan fastsættes for individuelle netvirksomheder. I den efterfølgende periode, hvor datakvaliteten og benchmarkingmodellen er videreudviklet, bør loftet lempes.

FAKTA | Særlige fokusområder

Data	Datakilde	Anvendelse af modellen
Transformerkapacitet	Nye indberetningsskemaer som skal udfyldes med 2017-data og indsendes til Energitilsynet i 2018.	Den installerede transformerkapacitet er en mulig ydelse i modellen, hvorfor det er af stor betydning at dataene for kapaciteten er til rådighed, og at de er af høj kvalitet.
Nettospidsbelastning	Data indhentet fra Energinet.dk for regnskabsåret 2017.	Netvirksomhedernes nettospidsbelastning er identificeret som en ydelse i den nye benchmarkingmodel. Benchmarkingekspertgruppen anbefaler imidlertid, at det på sigt undersøges om, der i opgørelsen af målet for nettospidsbelastning bør tages højde for decentral produktion. Såfremt det på længere sigt ikke er muligt at hæve kvaliteten af opgørelsesmetoden for nettospidsbelastning, herunder at få data der tager højde for decentral produktion, vurderes leveret mængde at være et godt alternativ til at beskrive netvirksomhedernes transportopgave.
Nettab	Indberetninger fra netvirksomhederne samt undersøgelse af virksomhedernes kontrol af fysisk nettab og indkøb af el til at dække det fysiske nettab.	Det er på nuværende tidspunkt ikke muligt at skaffe målinger med den nødvendige præcision og dermed til at foretage en benchmarking af det fysiske nettab. På sigt bør nettab indarbejdes i benchmarkingen af netvirksomhederne.
Levetider for netkomponenter	Indsamle data om netvirksomhedernes faktisk anvendte levetider for netkomponenter.	Nettets alder er beskrevet som et muligt rammevilkår. For at undersøge betydningen af nettes alder, anbefaler ekspertgruppen, at Energitilsynet fastlægger, hvilke levetider netvirksomhederne anvender til netkomponenterne.
Omkostningsvægte	Indsamle data fra netvirksomhederne.	Det konstruerede norm-gridmål skal summeres med vægte. Driftsomkostnings- og afskrivningsvægtene, som anvendt i modellen på nuværende tidspunkt, er baseret på oplysninger fra før 2010. Det er således ekspertgruppens vurdering, at omkostningsvægtene skal genberegnes med sigte på, at forholdene mellem netkomponenterne, som indgår i norm-gridmålet er korrekte
Regionale lønforskelle	Der foreligger ingen officielle data, hvorfor ekspertgruppen anbefaler, at Energitilsynet inden 2018 undersøger, om der kan indsamles mere valide data for regionale lønforskelle.	Regionale lønforskelle er identificeret som et rammevilkår. Ekspertgruppen anbefaler, at såfremt der kan indsamles valide informationer om regionale lønforskelle, bør disse korrigeres i netvirksomhedernes totale omkostninger, inden der foretages en cost driver-analyse og potentialeberegninger i DEA og SFA-modeller.

INDBLIK:**PÅ VEJ MOD NY
REGULERING MED
FORRENTNING AF
ELNETVIRKSOM-
HEDERNES
FREMTIDIGE
INVESTERINGER**

En ekspertgruppe afleverede i april 2016 sin indstilling til fastsættelse af forrentningssats – en WACC – af elnetvirksomhedernes fremtidige investeringer.

Regeringen nedsatte 27. august 2015 en ekspertgruppe, der fik til opgave at komme med en indstilling til fastsættelse af forrentningen af netvirksomhedernes fremadrettede investeringer. Ekspertgruppen blev nedsat som en udløber af anbefalinger fra Elreguleringsudvalget, der blandt andet foreslog en ny økonomisk regulering af elnetvirksomhederne, hvor forrentningen af de fremadrettede investeringer er et centralt element.

Ekspertgruppens opgave var at fastlægge en forrentningssats – en såkaldt WACC – for en gennemsnitlig elnetvirksomhed til at fastsætte forrentningen af elnetvirksomhedernes fremadrettede investeringer.

WACC er et vægtet gennemsnit af egenkapitalens afkastkrav og fremmedkapitalens afkastkrav. I april 2016 var ekspertgruppen klar med sin rapport og indstilling til energi-, forsynings- og klimaministeren om fastsættelse

af forrentningen af elnetvirksomhedernes fremadrettede investeringer.

WACC er – og opgøres som – en procentsats og består basalt set af en risikofri rente og nogle tillæg for risikoen ved at investere i virksomheden. Hvordan den risikofrie rente og risikotillæggene i WACC bør beregnes, er der en omfattende litteratur om og regulatorisk praksis for i Danmark og i udlandet.

ORGANISATION

Ekspertgruppen blev udpeget af energi-, forsynings- og klimaministeren og blev sammensat af en formand, en næstformand og fire eksperter med omfattende indsigt i emnet. Tidligere formand for elreguleringsudvalget Søren Bjerre-Nielsen var formand for WACC-ekspertgruppen; næstformand var professor og prodekan, Birgitte Sloth, Københavns Universitet, der også er

suppleant i Energitilsynet. Energitilsynets sekretariat var sekretariat for ekspertgruppen (se faktaboks: Medlemmer af Ekspertgruppen).

Undervejs er der afholdt syv ekspertgruppemøder og to workshops med en tilknyttet følgegruppe. I sekretariatsbetjeningen deltog også medarbejdere fra Energistyrelsen, Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, Finansministeriet og Erhvervs- og Vækstministeriet.

I tilknytning til ekspertgruppen blev en følgegruppe etableret med det formål at inddrage relevante interessenter i arbejdet. Dansk Energi,

DI, Forbrugerrådet Tænk, Landbrug & Fødevarer, Det Økologiske Råd og Realkreditrådet deltog i følgegruppen.

INDSTILLING

Ekspertgruppens afrapportering indeholder en indstilling til, hvilke konkrete parametre, der bør indgå i WACC-fastsættelsen og en beregningsmodel for, hvordan parametrene anvendes til at fastsætte WACC'en. Parametrene og beregningsmodellen skulle ifølge opgavebeskrivelsen være så præcise, at de kunne anvendes direkte til at beregne en konkret procentsats.

WACC-ekspertgruppens arbejde består af en hovedrapport, en baggrundsrapport og et bilagskompendie – i alt 307 sider. Rapporterne kan downloades på blandt andet Energitilsynets hjemmeside.¹³ Rapporterne indeholder detaljerede

begrundelser for og beskrivelser af, hvordan hver enkelt parameter i WACC'en skal fastsættes både metodisk og eksemplificeret med konkrete beregninger.

WACC-satsen er det afkast i procent, som ejerne af netvirksomhederne kan få og er en af flere faktorer, der afgør investeringsniveauet i sektoren og dermed leveringssikkerheden for forbrugerne.

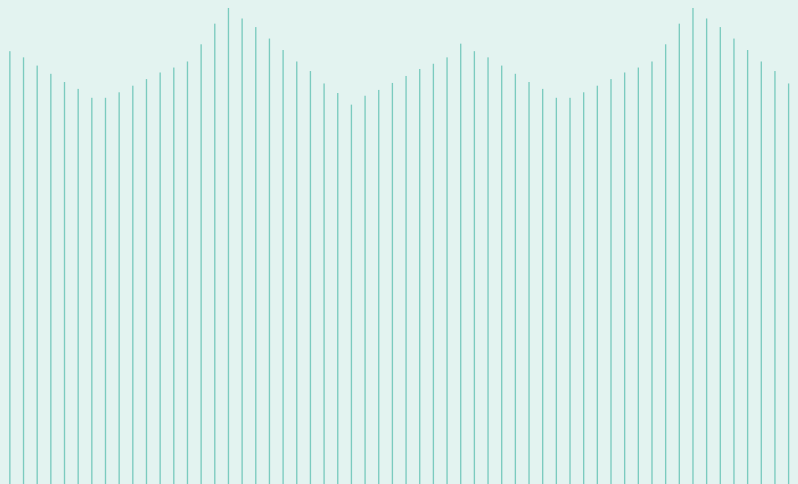
Rapporterne blev afleveret til energi-, forsynings- og klimaministeren den 15. april 2016. Energi-, forsynings- og klimaministeren har sendt et lovforslag i høring, som følger ekspertgruppens indstillinger på alle punkter på nær ét, idet regeringen foreslår at bruge en statsobligation med en løbetid på 10 år som udtryk for den risikofrie rente – i stedet for renten på en statsobligation med en fem-årig løbetid, som WACC-udvalget foreslog.

Efterfølgende har Sekretariatet for Energitilsynet arbejdet på, at WACC-ekspertgruppens anbefalinger i videst muligt omfang også anvendes i Energitilsynets afgørelser på f.eks. fjernvarmeområdet og naturgasområdet. Der skal dog ske en række væsentlige tilpasninger til anvendelsen på de andre energiområder; tilpasninger, som tager højde for forskellige regulerings-, markeds- og risikoforhold, der er på disse andre områder.

¹³ <http://energitilsynet.dk/om-energitilsynet/nyheder/enkelt-nyhed/artikel/offentliggørelse-af-wacc-rapport/>

FAKTA | Medlemmer af Ekspertgruppen

Formand	Søren Bjerre-Nielsen, bestyrelsesformand, Nationalbanken
Næstformand	Birgitte Sloth, professor, prodekan, Københavns Universitet, suppleant i Energitilsynet
Ekspert	Ken L. Bechmann, professor, CBS
Ekspert	Ib Hansen, særlig rådgiver, Nationalbanken
Ekspert	Claus Parum, lektor, CBS
Ekspert	Ulrik Dan Weuder, underdirektør, ATP
Sekretariat	Sekretariatet for Energitilsynet

INDBLIK:

STATUS FOR NY GUIDE TIL LANDETS ELPRISER

Energitilsynet åbnede i april 2016 en ny elprisguide, elpris.dk, og frem til års-skiftet lagde i gennemsnit 500 brugere dagligt vejen forbi den nye hjemmeside. De 35- til 44-årige synes at være de mest interesserede i at bruge pris- og produktguiden

I april 2016 åbnede Energitilsynet en ny hjemmeside, www.elpris.dk, hvor forbrugere og mindre virksomheder med et årligt forbrug på op til 100.000 kWh kan få et overblik over eksisterende elleverandører, elprodukter og elpriser i Danmark.

Alle elleverandører har pligt til at offentliggøre deres produkter og priser på elpris.dk, og dermed er elpris.dk en samlet guide til elmarkedet for forbrugere og mindre virksomheder.

Baggrunden for etableringen af elpris.dk er en anbefaling fra Elreguleringsudvalget, et regeringsudvalg med den opgave at gentænke reguleringen. Elreguleringsudvalget anbefalede blandt andet, at der burde etableres en elprisportal i regie af den uafhængige myndighed, Energitilsynet. Anbefalingen lød også på, at portalen skulle være gratis og offentligt tilgængelig på internettet, og at den skulle sikre gennemsigtighed om elpriser, rabatter og vilkår, således at brugerne kan sammenligne forskellige tilbud på et informeret grundlag. Elforsy-

ningsloven er efterfølgende blevet ajourført i overensstemmelse med udvalgets anbefalinger.¹⁴

Den 1. april 2016 blev elpris.dk åbnet – i øvrigt på samme dato som indførelsen af den såkaldte engrosmodel, der blandt andet betyder, at elleverandørerne nu varetager den samlede kommunikation med kunderne. Tidligere skulle kunderne forholde sig til såvel elleverandørerne som elnetvirksomhederne afhængigt af, hvilken type spørgsmål de måtte have haft.

BRUGERVENLIG

Elprisguiden er søgt optimeret, så det er så enkelt som muligt for kunderne at søge efter og sammenligne elpriserne. Brugerne kan søge efter priser ud fra deres postnummer eller egne adresser. Brugerne er heller ikke "bundet til" at sidde ved en pc, når de vil tjekke elpriserne hos landets leverandører. De kan også bruge mobile

enheder som tablet og smartphone til søgningen.

På elpris.dk kan brugerne desuden vælge at søge på elprodukter med faste eller variable priser, ligesom der er mulighed for at finde priser på klimavenlige produkter eller kombinationsprodukter. Med kombinationsprodukter menes produkter, hvor elleverancen kobles sammen med leverance af et andet produkt, f.eks. naturgas.

I tilknytning til elpris.dk har Energitilsynet oprettet en supporttelefon og tilhørende supportmail, som brugere og elleverandører kan bruge, når og hvis der er spørgsmål og andre henvendelser om elpris.dk. Fra åbningen i april og frem til udgangen af 2016

¹⁴ De nærmere bestemmelser vedr. elpris.dk findes i elforsyningslovens §§ 72 a og 82 b.

har sekretariatet således behandlet flere end 500 henvendelser på telefon og e-mail.

Der er sideløbende nedsat en følgegruppe med repræsentanter for relevante myndigheder, branche- og interesseorganisationer m.v. for at få et forum til diskussion af mere principielle problemstillinger for elpris.dk. Følgegruppen forventes at holde mindst to møder årligt. Det første møde blev afholdt i november 2016.

Med virkning fra 1. januar 2017 har Energitilsynet desuden udstedt en bekendtgørelse¹⁵, der fastlægger de nærmere regler for indberetning af priser og vilkår til elpris.dk.

¹⁵ Bekendtgørelse nr. 1279 af 25/10/2016 om elhandelsvirksomhedernes indberetning af standardpriser, tariffer, rabatter og vilkår på prisportalen elpris.dk.

BRUGERE AF ELPRIS.DK

Fra åbningen den 1. april til og med udgangen af december 2016 er elpris.dk blevet besøgt af ca. 150.000 brugere. Det svarer til flere end 500 besøgende dagligt (tabel 2).

Det er især månederne april, september og november, der skiller sig ud.

For april måneds vedkommende skal de ca. 36.000 brugere ses i sammenhæng med, at åbningen af elpris.dk og indførelsen af engrosmodellen fik omfattende presseomtale i TV, radio og trykte medier. I september udgjorde antallet af brugere knapt 22.000; et forholdsvis højt besøgstal, der formentlig hænger sammen med, at Energitilsynet i denne periode offentliggjorde den første store undersøgelse af elpriserne landet over. Også denne undersøgelsen fik bred presseomtale, og det kan meget vel have inspireret forbrugere til at søge mere viden om elpriser og elprodukter. I november fik elpris.dk besøg af ca. 20.500 brugere. Et tal, der kan ses i sammenhæng med, at Energitilsynet gennemførte en kendskabskampagne for elpris.dk på DMI's hjemmeside i denne måned. DMI's hjemmeside er en af Danmarks

FAKTA | Elpris.dk med automatisering

Automatisering

Elpris.dk tillader som noget nyt i forhold til en tidligere elprisguide drevet i regie af Dansk Energi, at elleverandører kan foretage automatiseret indberetning af priser mv. Der er også mulighed for, at elleverandørerne alene kan indberette en fast mark-up, som skal tillægges Nord Pool spotpris. Elhandelsvirksomhederne behøver således kun at foretage indberetning til elpris.dk, hvis de ønsker højere eller lavere mark-up.

Det er også nyt, at elmæglere – ud over elleverandører - kan indberette priser til portalen, hvis de ønsker det.

Elpris.dk er desuden indrettet, så hjemmesiden selv henter data om nettarif-fer i de enkelte netområder i Danmark.

Flexafregning

Elpris.dk er forberedt til en fremtidig flexafregning, som indebærer, at både elpris og nettarif kan være forskellig fra time til time. Samtlige målepunk-ter, i praksis samtlige elkunder, skal have installeret timeafmålede elmålere senest ved udgangen af 2020, og til den tid er flexafregning mulig for alle elkunder.

TABEL 2 | Antal brugere af elpris.dk, april–december 2016

2016	Antal brugere	Dagligt antal brugere i gennemsnit
April	36.147	1.205
Maj	13.701	442
Juni	10.643	355
Juli	9.499	306
August	11.709	378
September	21.999	733
Oktober	13.375	431
November	20.496	683
December	11.773	380
I alt	149.342	543

Kilde: Google Analytics

mest besøgte ikke-kommercielle hjemmesider.

Det er de 35-44 årige, der er den relativt største gruppe af brugerne af elpris.dk med ca. 24 pct. efterfulgt af 45-54 årige med ca. 21 pct. Omvendt udgør de 18-24 årige med ca. 7 pct. den relativt mindste gruppe af brugere af elpris.dk (tabel 3).

At dømme efter målingerne på *Google Analytics* er det primært mænd, der er brugere af elpris.dk. Den kønsmæssige fordeling fra 1. april til 31. december 2016 har været 63 pct. mænd og 37 pct. kvinder.

PRODUKTER PÅ ELPRIS.DK

Ved udgangen af december 2016 var der i alt ca. 150 produkter for privatkunder og ca. 90 produkter for erhverv på elpris.dk (tabel 4)¹⁶. Af de ca. 150 produkter for pri-

vatkunder var ca. 70 produkter med fast pris og ca. 80 produkter med variabel pris. Af de ca. 90 produkter til erhvervskunder var ca. 40 med faste priser og ca. 50 med variable priser.

Der er blot to kombinationsprodukter på elpris.dk. Med kombinationsprodukter menes produkter, hvor elleverancen kobles sammen med leverance af et andet produkt, f.eks. naturgas.

Af de i alt ca. 245 elprodukter på elpris.dk udgør omkring en tredjedel såkaldte klimavenlige produkter. De er fordelt med ca. 58 produkter til privatkunder, og ca. 20 produkter til erhvervskunder. Klimaprodukter er produkter, der fremmer nedbringelse af udledningen af CO₂ eller støtter, fremrykker og forøger udbygningen af vedvarende energianlæg (f.eks. vindmøller eller solcelleanlæg).¹⁷

¹⁶ Antallet varierer en smule mellem regionerne, da nogle elleverandører alene udbyder deres produkter i bestemte områder, typisk i eget nærømråde. Opgørelserne er konkret baseret på tal for hovedstadsområdet (postnummer 2500).

¹⁷ Kriterierne for hvornår elleverandørerne kan indikere klimavenlige elprodukter på elpris.dk, er fastlagt i en såkaldt branchedeklaration fra 2011. Den indeholder minimumskrav til produkter, beskrivelser og elleverandørernes dokumentation for klimaeffekterne over for forbrugerne. Deklarationen er under revision.

TABEL 3 | Aldersprofil for brugere af elpris.dk, april-december. 2016

Alder	Pct. af antal brugere
18-24	7
25-34	20
35-44	24
45-54	21
55-64	15
65-	13

Kilde: Google Analytics

TABEL 4 | Antal produkter på elpris.dk, ultimo december 2016

Produkter	Til privatkunder	Til erhvervskunder	I alt
Fast pris	73	40	113
Variabel pris	80	50	130
Sum	153	90	243
Heraf klimaprodukter:			
Fast pris	31	10	41
Variabel pris	27	10	37
Kombinationsprodukter	2	0	2
I alt	155	90	245

Kilde: elpris.dk & Sekretariatet for Energitilsynet

MEDLEMMER AF ENERGITILSYNET

Energitilsynet består af en formand, en næstformand, fem medlemmer og to suppleanter, der alle er udnævnt af energi-, forsynings- og klimaministeren.

Energitilsynets medlemmer repræsenterer sagkundskab inden for jura, økonomi, teknik og miljø samt erhvervs- og forbrugerforhold.

Energitilsynet er en selvstændig myndighed, der træffer afgørelser i alle principielle sager på de områder, som Energitilsynet regulerer på el-, naturgas- og fjernvarmeområderne.

ENERGITILSYNETS MØDER OG ARRANGEMENTER

Energitilsynet afholdt otte møder i 2016. Energitilsynet har desuden

været på seminar, hvor Energitilsynet afholdt møder med flere virksomheder i naturgassektoren.

Energitilsynet har afholdt to udadvendte informations- og dialogmøder. I maj inviterede Energitilsynet interessenterne til "Energiforum", hvor temaerne var indførelsen af engrosmodellen, Energitilsynets analyse af henholdsvis elpriser og fjernvarmevirksomhedernes henlæggelser, offentliggjort i "Resultater Og Udfordringer 2015" samt belysning af WACC-ekspertudvalgets rapport. WACC-udvalget var nedsat af regeringen og udvalget har fremlagt anbefalinger til en markedsnæsig forrentning af elnetvirksomhedernes fremtidige investeringer. Energitilsynets sekretariat var også sekretariat for WACC-ekspertgruppen.

I november blev der afholdt et "Energiting" for el- og naturgasvirksomhederne. Temaet var REMIT-programmet med status for myndighedsovervågningen af engros-markederne for el og naturgas.

Direktør, cand.polit., ph.d.
Uffe Bundgaard-Jørgensen
FORMAND

Udpeget for perioden
17/1 2017 – 31/12 2021.
Suppleant fra 2001 til 2003.
Formand fra 2004.

Cand. polit.
Peter Skak-Iversen
NÆSTFORMAND

Udpeget for perioden
1/1 2015 – 31/12 2019.
Suppleant i 2012. Medlem fra
2013. Næstformand fra 2015

Præsident, cand. scient.
Ella Maria Bisschop-Larsen
MEDLEM

Udpeget for perioden
17/1 2017 – 31/12 2021.
Medlem af Energitilsynet
fra 2010.

Lektor i energiret, cand. jur.
Anita Rønne
MEDLEM

Udpeget for perioden
1/1 2015 – 31/12 2019.
Medlem af Energitilsynet
fra 2012.

Adm. dir., cand. scient. pol.
Jørgen G. Jørgensen
MEDLEM

Udpeget for perioden
17/1 2017 – 31/12 2021.
Medlem af Energitilsynet
fra 2012.

**Direktør, BA, MSc.,
Economics**
Bjarke Pålsson
MEDLEM

Udpeget for perioden
1/1 2015 – 31.12 2019. Medlem
af Energitilsynet fra 2015.

Direktør, cand. oecon.
Holger Blok
MEDLEM

Udpeget for perioden
1/4 2015 – 31/12 2019. Medlem
af Energitilsynet fra 2015.

Civilingeniør, lic. techn.
Niels Erik Andersen
SUPPLEANT

Udpeget for perioden
17/1 2017 – 31/12 2021.
Suppleant fra 2012.

**Prodekan, professor, cand.
polit., ph.d.**
Birgitte Sloth
SUPPLEANT

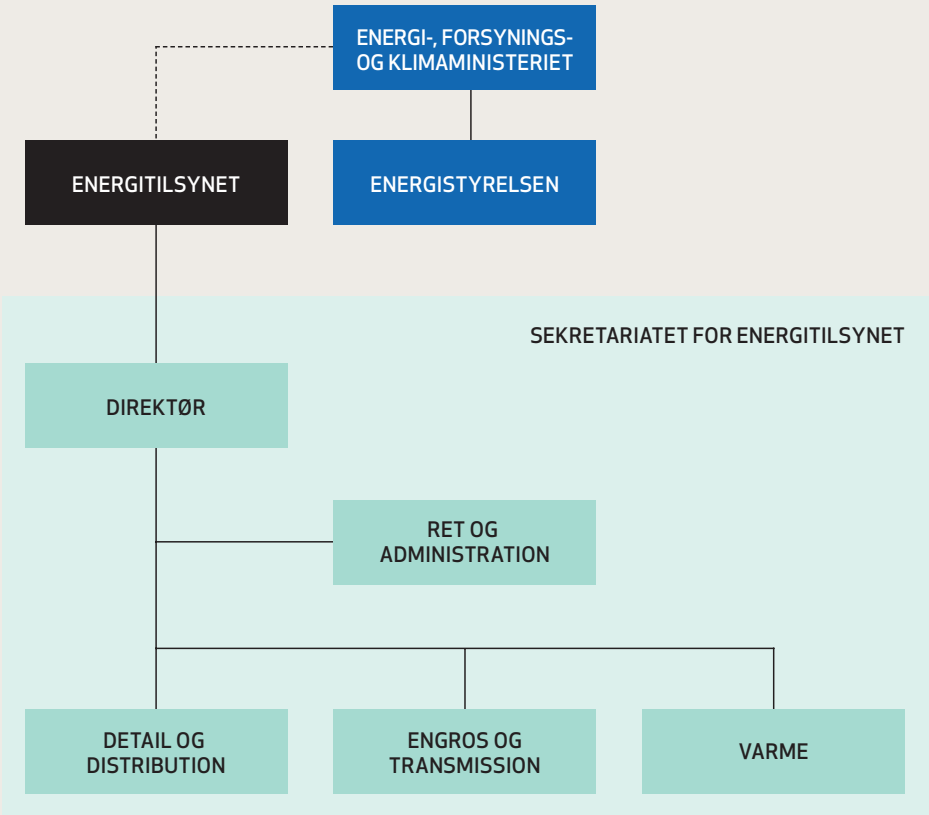
Udpeget for perioden
1/1 2015 – 31/12 2019.
Suppleant fra 2015.

SEKRETARIATET FOR ENERGI- TILSYNET

Sekretariatet for Energitilsynet forbereder sager til behandling i Energitilsynet og træffer afgørelse efter den praksis og de retningslinjer, som Energitilsynet har fastlagt.

Ledelsen af sekretariatet består af direktør Finn Dehlbæk, kontorchef for Ret og Administration, Pia Rønager, kontorchef for Detail og Distribution, Thorbjørn Nejsum, kontorchef for Varme, Martin Windelin og kontorchef for Engros og Transmission, Mads Lyndrup.

Energitilsynets organisation

OM ENERGITILSYNET

Energitilsynets hovedopgaver er fastlagt i de tre energiforsyningslove (elforsyningsloven, varmforsyningsloven og naturgasforsyningsloven) og loven om Energinet.dk.

Energitilsynet blev etableret i 2000 som et tilsyn, der fungerer uden instruktionsbeføjelse fra ministeren og uafhængigt af sektorinteresser og andre myndigheder. Energitilsynet er en uafhængig tilsynsmyndighed, hvis medlemmer udnævnes af energi-, forsynings- og klimaministeren. Energitilsynet træffer afgørelser i principielle sager på de områder på el-, naturgas- og fjernvarmeområdet, hvor Tilsynet er første myndighedsinstans.

Sekretariatet for Energitilsynet er en selvstændig statslig myndighed, der fører tilsyn i energisektoren og sekretariatsbetjener Energitilsynet. Sekretariatet for Energitilsynet træffer afgørelser på grundlag af de retningslinier og de principper, som Energitilsynet fastlægger.

Energitilsynet kan tage spørgsmål og sager op af egen drift eller på baggrund af f.eks. henvendelser fra virksomheder og kunder mv. Det vil ske på baggrund af en vurdering af, om en henvendelse giver en begrundet mistanke om, at et forhold er i strid med loven. Er det tilfældet, behandles sagen, uanset om den er udformet som en klage eller andet.

Energitilsynets afgørelser offentliggøres løbende på tilsynets hjemmeside www.energitilsynet.dk.

Energitilsynets afgørelser kan indbringes for Energiklagenævnet af de interessenter, der har en væsentlig og individuel interesse i afgørelsen.

ENERGITILSYNETS OPGAVER – KORT FORTALT:

- fører tilsyn med priser og kundevilkår hos de "naturlige monopoler", elnet-, naturgasnet- og fjernvarmevirksomhederne
- fastsætter årlige krav til elnet- og naturgasnetsselskabernes effektivitet
- fører tilsyn med at fjernvarmeselskaberne alene indregner nødvendige omkostninger i priserne
- fører tilsyn med og regulerer, at Energinet.dk alene indregner nødvendige omkostninger i selskabets priser
- overvåger prisudviklingen på detail- og engrosmarkederne for el og naturgas og medvirker til at skabe gennemsigtighed for kunderne
- deltager i internationalt samarbejde om et velfungerende europæisk marked for el og naturgas
- gennemfører specialanalyser på områder, hvor der er brug for kortlægning og nytænkning

Det betyder, at Energitilsynet blandt andet fokuserer på:

ELSEKTOREN

Energitilsynets opgaver over for elsektoren fokuserer på de naturlige monopoler, elnetselskaberne og på generel overvågning af priserne på engros- og detailmarkedet.

Reguleringen omfatter elnetvirksomhedernes priser og vilkår over for kunderne. Gennem indtægtsrammeregulering og benchmarking af elnetselskaberne lægger Energitilsynet et effektivitetspres på virksomhederne, et effektivitetspres der sigter på at erstatte effekten af det pres fra konkurrencen, der er på frie og velfungerende markeder. Energitilsynet overvåger udviklingen i elpriserne på detailmarkedet og på engrosmarkedet.

Energitilsynet medvirker til at skabe gennemsigtighed for kunderne, blandt ved at drive elprisguiden elpris.dk.

Tilsynet omfatter desuden godkendelse af netselskabernes metoder til fastsættelse af tariffer og vilkår over for kunderne. Derudover deltager Sekretariatet for Energitilsynet i lovforberedende arbejde med afgivelse af høringssvar og deltager i internationalt samarbejde mv.

NATURGASSEKTOREN

Energitilsynets opgaver over for naturgassektoren fokuserer på de

naturlige monopoler, netdistributionsselskaberne, og på prisen for kunder med forsyningspligt- og tilbagefaldsprodukter.

Reguleringen omfatter netselskabernes metoder til fastsættelse af priser og vilkår over for kunderne. Gennem indtægtsrammeregulering og benchmarking af net-selskaberne lægger Energitilsynet et effektivitetspres på selskaberne. Energitilsynet regulerer desuden betingelserne for brug af de to danske naturgaslagre.

Energitilsynet fører tilsyn med priserne på forsyningspligtprodukter og overvåger gaspriserne på detail- og engrosmarkedet.

Energitilsynet fører desuden tilsyn med, at udbudsprocedurer og hovedvilkår for adgang til lagerfaciliteter, linepack og andre hjælpefunktioner er baseret på objektive, gennemsigtige og ikke-diskriminerende kriterier.

Derudover deltager Energitilsynet i lovforberedende arbejde med

afgivelse af høringssvar, deltager i internationalt samarbejde mv.

FJERNVARMESEKTOREN

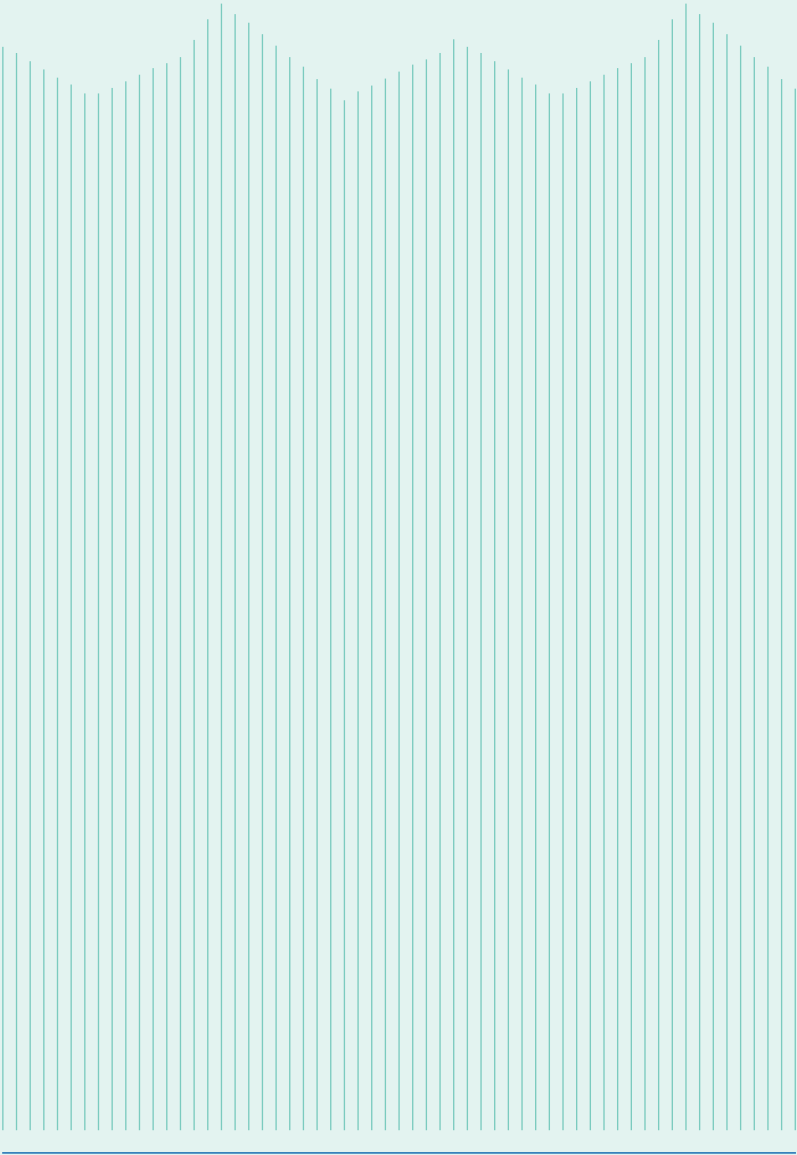
Energitilsynet fører tilsyn med forbrugerprisen på fjernvarme og med selskabernes leveringsbetingelser.

Energitilsynet medvirker til at skabe gennemsigtighed på fjernvarmemarkedet, blandt andet ved at indsamle og offentliggøre priser på fjernvarme.

I fjernvarmesektoren må selskabernes priser alene afspejle nødvendige omkostninger til produktion og distribution (hvile-i-sig-selv regulering). Energitilsynet fastsætter således ikke effektivitetsmål for fjernvarmeselskaberne, men fører tilsyn med, at selskaberne alene indregner nødvendige omkostningerne i priserne.

DET SYSTEMANSVARLIGE TRANSMISSIONS-SELSKAB ENERGINET.DK

Energinet.dk reguleres efter hvile-i-sig-selv princippet, hvor selskabets tariffer alene må dække selskabets nødvendige omkostninger ved effektiv drift og en forrentning til sikring af realværdien af selskabets grundkapital pr. 1. januar 2005. Energitilsynet kan bestemme, at en konkret omkostning – eller størrelsen heraf – ikke er udtryk for en nødvendig omkostning ved effektiv drift og derfor ikke må indregnes (eller kun indregnes delvis) i Energinet.dks tariffer.

STØRRE SAGER FOR ENERGITILSYNET

ELOMRÅDET

Ny økonomisk regulering

To ekspertgrupper nedsat af energi-, forsynings- og klimaministeren har fremlagt bidrag til udarbejdelsen af en ny økonomisk regulering for elnetvirksomhederne. Ifølge kommissoriet skal en kommende ny regulering øge netvirksomhedernes effektivitet, sikre de nødvendige investeringer i elnettet og understøtte den grønne omstilling.

Ekspertgrupperne har fremlagt forslag til henholdsvis en ny benchmarkingmodel og en markeds-mæssig forrentning af elnetvirksomhedernes fremadrettede investeringer, betegnet WACC.

De to ekspertgruppers arbejde er præsenteret i to indblik-artikler i denne udgave af "Resultater og Udfordringer 2016".

Nødvendige nyinvesteringer

Energitilsynet har modtaget et ekstraordinært stort antal ansøgninger om forhøjelse af indtægtsrammerne i elnetvirksomheder. Den økonomiske regulering af elnetvirksomhederne er udformet således, at netvirksomhederne kan ansøge om forhøjelse af de maksimalt tilladte driftsindtægter, de såkaldte indtægtsrammer, når virksomhederne har foretaget bestemte typer af nyinvesteringer som f.eks. forsyning til nye udstykninger, væsentlige forstærkninger af nettet, kabellægning af luftledninger og samarbejde med Energinet.dk. Investeringerne betegnes som "nødvendige nyinvesteringer".

Frem til 2015 har der ikke været nogen frist for, hvornår netvirksomhederne har kunnet indsende ansøgninger

om indtægtsrammeforhøjelser som følge af idriftsættelse af nødvendige nyinvesteringer. I praksis har det betydet, at virksomhederne har kunnet søge om indtægtsrammeforhøjelse for anlægsinvesteringer, idriftsat i alle årene tilbage til 2005, hvor reglerne trådte i kraft.

Energitilsynet tilkendegav imidlertid i maj 2015, at Sekretariatet for Energitilsynet fremadrettet kan overgå til en praksis, hvor ansøgninger om nødvendige nyinvesteringer idriftsat i 2005-2014 skulle indsendes til sekretariatet senest 31. december 2015. Samtidig blev der udmeldt en fremadrettet deadline pr. 31. maj i året efter reguleringsåret.

Det var i kølvandet på denne udmelding, at netvirksomhederne i et ekstraordinært tal søgte om forhøjelse af rammerne. Sekretariatet for Energitilsynet modtog 213 ansøgninger om nødvendige nyinvesteringer frem til 31. december 2015. Til sammenligning modtog sekretariatet 56 ansøgninger om nødvendige nyinvesteringer i 2016, 27 ansøgninger i 2014 og 38 ansøgninger i 2013.

Sekretariatet for Energitilsynet har igangsat en målrettet indsats for at afslutte behandlingen af ansøgningerne hurtigst muligt.

Bagudrettede indtægtsrammer

Energitilsynet har i 2016 afgjort bagudrettede indtægtsrammegennemgange for 52 elnetvirksomheder ud af i alt 61 virksomheder. De tilbageværende sager nærmer sig sin afgrøelse.

Opgaven med opgørelse af bagudrettede indtægtsrammer må ses i sammenhæng med, at netvirksomheders

indtægtsrammer først er endelige, når f.eks. der er truffet afgørelser i sager, hvor virksomhederne ansøger Energitilsynet om tilladelse til forhøjelse af indtægtsrammen på grund af idriftsættelse af nødvendige nyinvesteringer og fjernaflæste målere. De bagudrettede indtægtsrammer påvirkes også af andre faktorer, f.eks. nettab, udviklingen i pristallet, benchmark-krav, justeringer for regnskabsmæssige praksisændringer i virksomhederne m.v. Alt sammen forhold, der indebærer, at de endelige – bagudrettede – indtægtsrammer først kan opgøres definitivt, når der er klarhed over disse elementer.

Første uafhængige elprisundersøgelse

Elforbrugerne kan tjene en pæn timeløn ved at se sig for og vælge et godt tilbud på strøm. Det viser den første uafhængige, landsdækkende undersøgelse af de danske elpriser, som Energitilsynet offentliggjorde i 2016. Undersøgelsen er foretaget af Energitilsynet af 2015-priserne på i alt 190 elprodukter solgt af 40 danske elhandelsvirksomheder.

Undersøgelsen viser, at en typisk parcelhuskunde bestående af to

voksne og to mindre børn i gennemsnit kunne spare op til 500 kr. på den årlige elregning ved at være aktiv og skifte til en billigere leverandør. En typisk parcelhuskunde med to forældre, to børn og en varmepumpe til opvarmning af boligen kunne i gennemsnit spare helt op til 1.600 kr. om året ved at skifte til en billigere leverandør. Der er godt og vel 60.000 boliger med varmepumpe herhjemme.

Undersøgelsen indeholder også en samlet oversigt over priserne på strøm på elprodukter udbudt på det danske marked i 2015.

Åbning af elprisguide

Energitilsynet åbnede i april 2016 hjemmesiden www.elpris.dk, en hjemmeside, der giver forbrugerne et samlet overblik over elprodukter og elpriser på det danske elmarked. Status og resultater for driften af elpris.dk fra april til med december 2016 bliver præsenteret i en indblik-artikel i denne udgave af "Resultater og Udfordringer 2016".

Bekendtgørelse om forsyningsafbrydelser

Energitilsynet har udstedt en ny bekendtgørelse om elhandelsvirksomheders indberetning af forsynings-

afbrydelser og begrundelser herfor til Energitilsynet. Bekendtgørelsen trådte i kraft 1. januar 2017.

Bekendtgørelsen forpligter elhandelsvirksomhederne til én gang årligt at indberette antallet af forsyningsafbrydelser hos både husholdningsforbrugere og erhvervsforbrugere i det forgangne år.

På baggrund af elhandelsvirksomhedernes indberetninger vil Energitilsynet udarbejde og offentliggøre en statistik, som vil illustrere omfanget af forsyningsafbrydelser. Statistikken skal være med til at skabe åbenhed om omfanget af forsyningsafbrydelser for at få grundlag for at vurdere, om der er behov for at sætte ind overfor den gruppe af økonomisk svage forbrugere, som afbrydes fra forsyning med elektricitet som følge af manglende betaling.

Bekendtgørelse om oplysninger på elpris.dk

Elpris.dk er en uafhængig elprisguide, som Energitilsynet åbnede i 2016. Alle elleverandører har pligt til at indberette deres produkter, priser og vilkår til elprisguiden. Elleverandører er desuden forpligtede til at sørge for, at der til enhver tid findes relevante og korrekte oplysninger om virksomhedens priser og vilkår på egne hjemmesider.

Energitilsynet har i 2016 udstedt en bekendtgørelse om elhandelsvirksomhedernes pligt til indberetning af standardpriser, tariffer, rabatter og vilkår på elprisguiden. Bekendtgørelsen trådte i kraft den 1. januar 2016.

Bekendtgørelsens formål er at skabe gennemsigtighed for forbrugerne ved bl.a. at fastsætte hvilke oplysninger, der skal indberettes til elpris.dk, og hvordan elleveran-

dører skal indberette priser samt tilhørende vilkår på elprodukter.

Elleverandørerne har indberettet produkter og priser til elpris.dk siden den 1. april 2016. Sekretariatet har siden lanceringen af elpris.dk haft en god dialog med elleverandørerne om, hvordan indberetningen på elpris.dk skal foretages.

Administrationsgrundlag

Rollefordelingen i det danske elmarked blev omlagt med engrosmodellen, så elhandelsvirksomhederne blev forbrugerens primære kontakt. Engrosmodellen trådte i kraft 1. april 2016 og indebærer blandt andet, at alle forbrugere får én elregning, at elregningen er gjort lettere at forstå, og at den nye elprisguide, elpris.dk, er åbnet.

I forbindelse med engrosmodellen fik sekretariatet en række nye opgaver, herunder blandt andet udarbejdelse af en årlig statistik over forsyningsafbrydelser, tilsyn med leveringspligten og tilsyn med indberetning af priser m.v. på elpris.dk og egen hjemmeside.

I og med opgaverne er nye, har Energitilsynet udarbejdet særlige administrationsgrundlag for de konkrete opgaver. Et administrationsgrundlag fastlægger nærmere, hvordan tilsynet med et givent område skal varetages.

Formålet med administrationsgrundlagene er blandt andet at skabe gennemsigtighed for sekretariatets tilrettelæggelse af tilsynet på det givne område.

Branchen er i forskellige sammenhænge orienteret om fremgangsmåden for henholdsvis udarbejdelse af en statistik over forsyningsafbrydelserne og tilsynet med

indberetning af priser m.v. på elpris.dk og egen hjemmeside.

Branchen blev orienteret i forbindelse med udarbejdelse af bekendtgørelser på de berørte områder i 2016. Bekendtgørelserne blev udarbejdet i tæt dialog med branchen. Administrationsgrundlaget for leveringspligten har været sendt i høring hos branchen, da der ikke på dette område har været tilknyttet en arbejdsgruppe.

Tarifmodel for afregning af egenproducenter

Elbranchen satte i 2016 sin ændrede metode for afregning af egenproducenter i kraft med implementeringen af Dansk Energis Tarifmodel 2.0.

Som noget nyt indfører denne model mulighed for at beregne tariffer og abonnementer for egenproducenter. Før blev disse tariffer beregnet udenfor tarifieringsmodellen i selvstændige modeller.

Tarifmodel 2.0 blev taget til efterretning af Energitilsynet den 23. juni 2015 og dannede herefter grundlaget for netvirksomhedernes anmeldelse af hver deres individuelt valgte metode for tarifiering af

elleverandørerne. Sekretariatet for Energitilsynet har herefter i løbet af 2015-2016 modtaget og afgjort metodeansøgninger baseret på Tarifmodel 2.0¹⁸ fra 54 netvirksomheder.

Herefter afregnes små egenproducenter, og heriblandt solcelleejere (> 6 kV), i overensstemmelse med branchemodellen. Med modellen kan der for egenproducenter beregnes almindelig nettarif, abonnement samt rådighedsbetaling og endvidere abonnement for eventuelle produktionsmålere.

Flaskehals mellem Danmark og Tyskland

I de senere år har der været begrænsninger i transmissionsnettene mellem EU-medlemslandene. Det gælder i særlig grad på transmissionsforbindelsen Vestdanmark-Tyskland, DK1-DE.

Den nominelle import- og eksportkapacitet på transmissionsforbindelsen mellem Vestdanmark og Tyskland er ellers øget siden 2001

fra 1.200 MW til 1.780 MW. Imidlertid har den tilgængelige kapacitet for markedet – handelskapaciteten – været faldende siden 2010.

Den reducerede handelskapacitet kan tilskrives en stigende mængde vindkraft i Nordtyskland og begrænsninger i transmissionskapaciteten mellem nord og syd i Tyskland. Den tyske TSO er imidlertid gået i gang med at forstærke transmissionsnettet, som dog i udbygningsfasen vil være yderligere belastet.

Begrænsningerne på DK1-DE berører ikke alene Danmark, men også de øvrige nordiske lande. Transmissionsnettet mellem Vestdanmark og Tyskland er nemlig den eneste landforbindelse mellem Norden og Central-europa.

Situationen er ikke tilfredsstillende. Energitilsynet har på den baggrund taget initiativer, der skal minimere begrænsningerne i kapaciteten.

Energitilsynet har desuden støttet og bidraget til en henstilling fra Agenturet for Samarbejde mellem Energireguleringsmyndigheder, ACER, om en fælles kapacitetsberegningsmetode og metode om fordeling af udgifterne til belastningsomfordeling og modkøb. Henstillingen er udarbejdet på foranledning af en anmodning fra EU-Kommissionen.

Henstillingen opstiller en række principper, der skal sikre, at den grænseoverskridende kapacitetstildeling ikke unødigt diskrimineres i forhold til interne kapacitetstildelinger. Henstillingen skal vejlede energireguleringsmyndigheder og transmissionssystemoperatører,

¹⁸ Heraf 35 med afvigelser fra modellen, men ikke angående afregning af egenproducenter.

TSO'erne, i arbejdet med at udvikle og godkende en fælles regional kapacitetsberegningsmetode i 2018. Energitilsynet har endvidere i samarbejde med de andre nordiske energireguleringsmyndigheder haft en tæt dialog med den tyske energireguleringsmyndighed, Bundesnetzagentur, og de involverede TSO'er, TenneT TSO GmbH og Energinet.dk.

Sideløbende er der en politisk dialog mellem Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet og Bundesministerium für Wirtschaft und Energie om kapacitetsbegrænsningerne mellem DK1 og DE. Energitilsynet bidrager til dialogen om reguleringen på området.

Energinet.dk's årsrapport 2015

Energitilsynet skal godkende Energinet.dk's årsrapporter som led i den økonomiske regulering af selskabet. Energitilsynet har ikke regnskabsmæssige eller revisionsmæssige opgaver og forpligtelser i forbindelse med behandlingen af årsrapporten, men Energitilsynet kan fastsætte korrektioner til rapporten.

Energitilsynet har to vigtige opgaver i forbindelse med den økonomiske regulering af Energinet.dk, dels godkendelse af opgørelser og afvikling af differencer (over-/underdækning) på de enkelte segmenter (elnet, systemydelse, PSO og gastransmission), dels fastsættelse af forrentningen af Energinet.dk's grundkapital.

Energinet.dk reguleres ved en "hvile-i-sig-selv" regulering, der giver Energinet.dk dækning for nødvendige omkostninger ved en effektiv drift samt en forrentning, der sikrer realværdien af selskabets grundkapital ved etableringen i 2005.

Energitilsynet har i 2016 meddelt Energinet.dk, at Energitilsynet ikke har korrektioner til selskabets årsrapport 2015 for så vidt angår differencer mellem realiserede indtægter og nødvendige omkostninger og forrentning.

NATURGASOMRÅDET **Effektivitetskrav til gasdistributionselskaberne**

Energitilsynet sænkede i 2013 loftet over de maksimalt tilladte indtægter i landets tre netdistributionselskaber. Indtægtsloftet blev sænket med i alt 20 mio. kr. fra 2014 til 2017.

Energitilsynets effektivitetskrav udmøntes i årlige, individuelle krav til hvert af de tre netselskaber, som skal blive mellem 0,6 pct. og 2,05 pct. mere effektive hvert år fra 2014 til 2017.

Netselskaberne er ikke udsat for konkurrence, og derfor er sigtet med Energitilsynets regulering at tilskynde selskaberne til at blive mere effektive ved at sænke loftet over selskabernes indtægter.

Energitilsynet har to gange tidligere fastsat effektiviseringskrav til netselskaberne – ud over den

indeværende reguleringsperiode fra 2014 til 2017. Energitilsynet har sænket de maksimalt tilladte indtægter i netselskaberne med i alt 57 mio. kr. (2012-priser) i de tre reguleringsperioder, der blev indledt i 2006.

Energitilsynet fastholder prisen på transport af naturgas

Energitilsynet har truffet afgørelse om prisen på transport af naturgas fra felterne i Nordsøen til den jyske vestkyst i det såkaldte opstrøms-system. Opstrømssystemet er ejet af DONG Energy og afgørelsen er truffet efter en klage over prisen fra Maersk Energy Marketing A/S.

Afgørelsen indebærer, at Energitilsynet pålægger DONG Energy at sætte prisen i månedsaftaler indgået med Maersk Energy Marketing A/S i perioden november 2012 - marts 2014 ned til 5,75 øre pr. kbm. naturgas (2012-priser).

Energitilsynet har nu i to klagesager pålagt DONG Energy at sætte prisen for transport ned. Med denne afgørelse fastholder Energitilsynet prisniveauet fra den første klagesag, der drejer sig om perioden juli 2011 til oktober 2012. Her nedsatte Energitilsynet prisen fra 10 øre pr.

kbm. til 5,75 øre pr. kbm. Denne afgørelse blev stadfæstet af Energiklagenævnet.

Baltic Pipe Projektet

Energinet.dk og den polske systemansvarlige virksomhed (Gaz-System) har igangsat en undersøgelse af, om det er samfundsøkonomisk gavnligt at bygge ny infrastruktur, som kan forsyne det polske og danske (svenske) marked med naturgas fra den norske opstrømsinfrastruktur i Nordsøen. Projektet kaldes Baltic Pipe Projektet. Projektet bliver en sag for Energitilsynet for så vidt angår allokering og tarifiering, såfremt det realiseres.

Baltic Pipe Projektet kan skabe en ny forsyningskilde til det danske, svenske og polske marked og giver dermed mulighed for markedsudvikling i Danmark og Polen, og det giver mulighed for Polen til at få et alternativ til gas fra Rusland.

Der er tale om et projekt med en mulig årlig transportkapacitet på op til 10 mia. kbm. Såfremt Baltic Pipe Projektet realiseres vil langt størstedelen af de transporterede gasmængder i det danske system i fremtiden udgøre transit. Meget store mængder gas til transit kan bidrage til lavere danske transmissionstariffer i fremtiden.

Dele af Baltic Pipe Projektet er med på den seneste europæiske liste over Projects of Common Interest (PCIs), dvs. det er et grænseoverskridende projekt af strategisk betydning for Europa. Projektet har dermed mulighed for at modtage en hurtigere myndighedsbehandling, og det kan eventuelt modtage midler fra EU's støtteordning for infrastrukturprojekter, Connecting Europe Facility.

Energinet.dk og Gaz-System har i 2016 gennemført en markedsundersøgelse af, hvor meget transportkapacitet markedets aktører umiddelbart er parate til at reservere i Baltic Pipe Projektet. Markedsundersøgelsen viste, at der er kommerciel interesse for projektet, og at interessen er tilstrækkelig til, at projektet kan realiseres med en stor socioøkonomisk gevinst for især Polen, men også for Danmark. Undersøgelsen viste også, at den primære interesse er rettet mod transport fra Norge til Polen med Danmark som transitland.

Markedsundersøgelsen var en del af et større EU-støttet forstudie, som også har haft til formål at fastlægge de tekniske løsninger for projektet og de socioøkonomiske fordele og ulemper ved projektet.

Energinet.dk og Gaz-System planlægger at gennemføre en fælles Open Season proces i foråret 2017. En Open Season proces er en proces, hvor markedets aktører får forelagt projektet og de grundlæggende vilkår for projektet, og hvor aktørerne så får mulighed for at afgive bud på, hvor meget kapacitet de er parate til at købe på længerevarende kontrakter. Først i en ikke-bindende fase I, og herefter i en bindende fase II, der fører til indgåelse af kontrakter, hvis interessen i fase I er tilstrækkeligt til overhovedet at gennemføre fase II.

Justering af tarifmetode i transmissionsnettet

Transportkunderne på det danske engrosmarked for naturgas betaler den danske TSO, Energinet.dk, en entry-tarif for at føre gassen ind i transmissionssystemet og en exit-tarif for at transportere gassen ud af systemet til slutkunderne via Exitzonen eller til transit (Sverige eller Tyskland).

Energitilsynet godkendte 2016 Energinet.dk's justerede allokeringsmetode til fordeling af omkostninger til ny gasinfrastruktur i tariffærne. Den ny gasinfrastruktur er en kompressorstation i Egtved (Sydlige Jylland) og en rørdublering mellem Egtved og Ellund (grænsen til Tyskland).

Energitilsynets 2016-godkendelse er en opfølgning på Energitilsynets afgørelse fra 2013, hvor Energitilsynet godkendte, at Energinet.dk indførte differentierede tariffer i det danske transmissionssystem for naturgas. Det er imidlertid et krav i 2013-afgørelsen, at Energinet.dk efter en pilotperiode skulle anmelde en generel allokeringsmetode med afsæt i 2013-afgørelsens principper om, at allokeringen af den nye infrastruktur skal afspejle brugernes anvendelse af systemet og den gavn, den ny infrastruktur giver markedet og det samlede system.

2013-allokeringsmetoden vil fremadrettet forventeligt give en relativ stor tarifforskel mellem Ellund Entry og de øvrige entry/exit punkter i transmissionssystemet, hvilket kan udgøre et problem for konkurrencen på det danske gasmarked,

da tariffen på Ellund Entry kan blive en barriere for handel på tværs af grænsen - og dermed en barriere for det danske naturgasmarkeds videre integration med det vesteuropæiske gasmarked.

2016 allokeringsmetoden indebærer en ændret fordeling af kapitalomkostninger for såvel rørdubleringen som kompressorstationen og brændselsomkostninger til kompressorstationen. Omkostningsallokeringen vil helt overordnet flytte omkostninger fra grænsepunkterne til slutbrugerne og nødsegmentet, dvs. forbrugernes betaling af nødtarif for Energinet.dk's varetagelse af forsynings sikkerheden.

Den ændrede allokeringsmetode afspejler, at både driftserfaringer og markedsanalyser viser, at den nye infrastruktur giver fordele i form af bedre forsynings sikkerhed og bedre markedsintegration.

Den anmeldte allokeringsmetode giver samlet set en bedre allokering af den ny infrastrukturens omkostninger i tarifieringen, da metoden i højere grad afspejler princippet om anvendelse og gavn. På den baggrund har Energitilsynet godkendt Energinet.dk's 2016- tarifieringsmetode.

Benchmark af Energinet.dk

Energitilsynet har i samarbejde med otte andre europæiske energiregulatorer benchmarket omkostningseffektiviteten i 22 europæiske naturgas transmissionsselskaber.

Med i kredsen var Energinet.dk Gastransmission. Regulatorerne har finansieret undersøgelsen, som er udført af et uafhængigt konsulentfirma.

Benchmarkanalysen viser, at Energinet.dk opnår den højest mulige omkostningseffektivitet med en effektivitetsscore på 100 pct. Samme resultat opnår syv andre gastransmissionsselskaber. Den gennemsnitlige score i den samlede benchmark ligger på 80 pct. Benchmarkanalysen giver dermed ikke Energitilsynet anledning til at rejse særlige spørgsmål om Energinet.dks omkostningseffektivitet på gastransmission.

Ud over Energitilsynet har energiregulatorerne fra Holland, Det forenede Kongerige (England, Skotland, Wales og Nordirland), Tyskland, Finland, Belgien, Portugal, Spanien og Kroatien finansieret undersøgelsen.

OVERVÅGNING AF ENGROSMARKEDER

Overvågning af engrosmarkedene el og naturgas – REMIT

Energitilsynet er national tilsynsmyndighed i forhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning fra oktober 2011 om integritet og gennemsigtighed på engrosmarkedene for el og naturgas, også kaldet REMIT-forordning.

Forordningen indeholder forbud mod markedsmanipulation og insiderhandel på engrosenergimarkedene samt en forpligtelse til at offentliggøre intern viden. Formålet er at fremme åben og fair konkurrence på engrosmarkedene til fordel for markedsdeltagere og slutbrugere.

Energitilsynet skal sikre, at de priser, der fastsættes på engrosenergimarkedene, og som påvirker detailpriserne, afspejler et rimeligt og konkurrencepræget samspil mellem udbud og efterspørgsel, samt at der ikke kan opnås fortjenester på grundlag af markeds misbrug. En overtrædelse af REMIT-forordningen kan straffes med fængsel i op til seks år.

Alle markedsdeltagere, der indgår i transaktioner på engrosenergimarkedene for elektricitet og naturgas i

Danmark, er forpligtet til at rapportere data til ACER. I april 2016 gik den sidste del af ACER's datarapportering i gang, så markedsdeltagere er forpligtet til at rapportere både standard- og ikke-standardkontrakter. Markedsdeltagerne skal lade sig registrere i aktørregisteret, og registreringen skal være afsluttet, inden aktøren indgår transaktioner, der skal dataindrapporteres. Ved udgangen af 2016 var der ca. 200 registrerede markedsdeltagere i det danske register. Markedsdeltagerne er forpligtede til at holde oplysningerne i aktørregisteret opdaterede.

I efteråret 2016 afholdt Sekretariatet for Energitilsynet et REMIT-seminar for markedsdeltagere og andre interesserede med fokus på bl.a. handel med elektricitet på intraday-markedet og energibørsernes markedsovervågning. Ved seminaret var der oplæg fra ACER, DONG Energy, Sekretariatet for Energitilsynet og el-børserne Nord Pool og Epex.

Samarbejdet med ACER og de øvrige EU-lande prioriteres fortsat i sekretariatets arbejde. Der er særligt fokus på samarbejdet med de nordiske og baltiske regulatorer for at sikre en koordineret og konsekvent regional tilgang til håndhævelse af forordningen samt regional overvågning.

I 2016 har Sekretariatet for Energitilsynet modtaget syv notifikationer om potentiel overtrædelse af REMIT-forordningen på el- og gasmarkederne. Hovedparten af notifikationerne blev modtaget via ACER's notifikationsplatform. Sekretariatet for Energitilsynet undersøger for tiden, om notifikationerne giver anledning til yderligere skridt.

Prioriterede projekter

I Danmark som på europæisk plan er det en stor udfordring at sikre den samfundsøkonomisk bedste udbygning af infrastrukturen til el og naturgas. Et af EU's initiativer til at fremme væsentlige infrastrukturprojekter er ordningen med såkaldte "Projects of Common Interest", PCI-projekter. PCI-projekter er projekter,

som i særlig grad skønnes at være væsentlige for realiseringen af EU's indre energimarked. De nationale energiregulatorer er med til at sige god for, at et givent projekt er et PCI-projekt.

For at et projekt kan udvælges som PCI-projekt, skal det opfylde en række kriterier:

- Projektet skal passere grænsen mellem to eller flere medlemsstater eller én medlemsstat og ét EØS-land
- Projektet kan også være beliggende i en enkelt medlemsstat, men have en betydelig grænseoverskridende virkning
- Projektets samlede fordele – forstået som dets bidrag til markedsintegration, konkurrence, forsyningssikkerhed og bæredygtighed – skal overstige omkostningerne.

At et projekt udpeges som PCI-projekt indebærer blandt andet, at der kan ansøges om EU-støtte til gennemførelse af projektet. Derudover er PCI-projekter sikret en samlet sagsbehandlingstid på maksimalt 3,5 år hos myndighederne i de involverede medlemsstater.

Ved årsskiftet 2016/17 er arbejdet med at forberede og godkende nye projekter til den tredje liste over PCI-projekter gået i gang med henblik på, at medlemsstaterne kan godkende listen inden udgangen af året. De to første lister over

PCI-projekter blev etableret i 2013 og 2015. Her har Danmark i dag følgende projekter med PCI-status:

El:

- COBRA Cable (mellem Jylland og Nederlandene),
- Østkystforbindelsen (på den jysk-tyske grænse),
- Vestkystforbindelsen (på den jysk-tyske grænse)
- Kriegers (mellem Sjælland og Tyskland).
- Viking Link (mellem Jylland og England).

Naturgas:

- Et feasibility-studie for Baltic Pipe-rørledningen mellem Danmark og Polen, herunder undersøgelse af mulighederne for at koble dansk og norsk infrastruktur i Nordsøen sammen med henblik på forsyning af norsk gas via Danmark til Polen og de baltiske lande. Et egentligt Baltic Pipe projekt er kandidat til at komme på den tredje PCI-liste.

FJERNVARMEOMRÅDET **Henlæggelser til skrotning**

Energitilsynet har i 2016 truffet afgørelse om at imødekomme

Fjernvarme Fyn Fynsværket A/S' anmodning om dispensation fra reglerne om henlæggelser, således at værket kan henlægge til skrotning af blok 7 over en længere periode end 5 år og med i alt 90 pct. at de budgetterede skrotningsomkostninger. Energitilsynet fandt, at Fynsværket i tilstrækkeligt omfang havde dokumenteret, at blok 7 ville blive taget ud af drift i skrotningsåret. Energitilsynet lagde i afgørelsen endvidere vægt på, at særligt gartnerierne, der aftog varme fra blok 7 (alt andet lige) ville kunne blive påført prisstigninger især i skrotningsåret ved afslag på dispensation. Fynsværket, gartnerierne og de øvrige varmeaftagere var alle enige i, at prisstigningen uden dispensation ville være til væsentlig ulempe.

Energitilsynet vurderede generelt, at det vil være mest hensigtsmæssigt, at varmemforsyningsvirksomheder kan henlægge til skrotning over en lang periode, da det her ved sikres, at de varmeaftagere, der har haft glæde af et anlæg, også betaler til dets skrotning. Energitilsynet fandt i den forbindelse, at dispensationsbestemmelsens betingelse om væsentlig ulempe eller urimelig ulighed altid skal være tilstrækkeligt dokumenteret/sandsynliggjort ved vurderingen af en anmodning om dispensation. Derudover fandt Energitilsynet, at der også bør lægges vægt på, om det forventede skrotningstidspunkt og skrotningsomkostningernes størrelse må anses for at være tilstrækkelige og veldokumenterede, ligesom varmeaftagernes holdning til dispensationsanmodning bør inddrages. Energitilsynet fandt på denne baggrund, at eventuelle fremtidige dispensationsansøgninger om henlæggelser til skrotning bør behandles i overensstemmelse hermed.

Energitilsynet er opmærksom på, at varmeforsyningsvirksomhederne bør kunne få dækket omkostninger til skrotning og vil arbejde for, at der i den kommende nye regulering på fjernvarmeområdet bliver taget højde for skrotningsomkostninger.

Indskudskapital ved forenet produktion

Energitilsynet har tilkendegivet, hvordan indskudskapitalen skal opgøres og fordeles, når en varmeforsyningsvirksomhed har forenet produktion af varme og andre ydelser, som f.eks. elproduktion eller affaldsforbrænding. Tilkendegivelsen indebærer bl.a. en stillingtagen til, at decentrale kraftvarmeværker i nogle tilfælde ikke skal foretage en fordeling af indskudskapitalen, i modsætning til centrale kraftvarmeværker, der altid skal foretage en fordeling. Tilkendegivelsen indeholder også en stillingtagen til, hvordan udlodninger skal værdiansættes, og hvordan der skal reguleres ved nye indskud og udlodninger.

Substitutionsprisprincippet

Energitilsynet har truffet afgørelse om substitutionsprisprincippet i en sag, hvor VEKS er varmeleverandør og Ishøj Varmeværk er varmeaftager. Ishøj Kommune er både interessant i VEKS og ejer af Ishøj Varmeværk.

Sagen vedrørte substitutionsprisprincippet og virksomheder med flere varmeaftagere. Energitilsynet afgjorde, at Ishøj Varmeværks eget produktionsanlæg kan danne beregningsgrundlaget for substitutionsprisen. Hvis denne substitutionspris er lavere end prisen for varme fra VEKS, får VEKS et underskud. Energitilsynet fandt, at omkostninger, der overstiger substitutionsprisen, ikke er nødvendige omkostninger og dermed ikke er

indregningsberettigede. Energitilsynet tilkendegav således, at et eventuelt underskud hverken kan indregnes i Ishøj Varmeværks priser eller i VEKS' øvrige varmeaftagers priser. Konsekvenserne af substitutionsprisprincippet's anvendelse vil være de samme for alle virksomheder, der er underlagt varmeforsyningslovens princip om nødvendige omkostninger, uanset organisationsform eller ejerskab.

VEKS har indbragt en foreløbig klage over afgørelsen for Energiklagenævnet.

Prisbestemmelser og procesvarmeleverance

Energitilsynet har afgjort rækkevidden af varmeforsyningslovens bestemmelse om, at procesvarmeleverancer fra et centralt kraftvarmeværk er omfattet af varmeforsyningslovens prisregulering. Energitilsynet fandt, at procesvarmeleverancen fra Gartnernes Varmeforsyning til gartnerierne i Århus ikke er omfattet af varmeforsyningslovens prisbestemmelser. Vurderingen blev baseret på en ordlyds- og formålsfortolkning af bestemmelsen, som ifølge Energitilsynets afgørelse alene gælder i

situationer, hvor leveringen kommer direkte fra et centralt værk, og procesvarmekunden skal forhandle priser og vilkår med det centrale værk.

WACC på fjernvarmeområdet

Energitilsynet har tilkendegivet en ny model for beregning af WACC på fjernvarmeområdet. WACC'en anvendes til støtte for Energitilsynets skøn over en rimelig forrentning af indskudskapital i varmevirksomheder, der har ansøgt om Energitilsynets godkendelse af forrentning af indskudskapital.

Den nye model er i vidt omfang baseret på tankerne i arbejdet fra WACC-ekspertgruppen på elområdet, en ekspertgruppe nedsat af regeringen og som afleverede sin rapport i april 2016. Modellen udmunder i et vejledende interval for forrentningsbeløbets størrelse for de enkelte ansøgninger om forrentning.

Kriterier for forrentning af indskudskapital

Energitilsynet har tilkendegivet hvilke forhold ud over WACC-modellen, der kan og skal inddrages i skønnet over en rimelig forrentning af indskudskapitalen i den enkelte varmevirksomhed i forbindelse med

Energitilsynets godkendelse af forrentning af indskudskapital.

Det handler især om kriterier i relation til forrentningsansøgerens risikoprofil, men der er også åbnet for, at andre kriterier kan være relevante i den enkelte sag.

Forrentning i EnergiGruppen Jylland Varme A/S

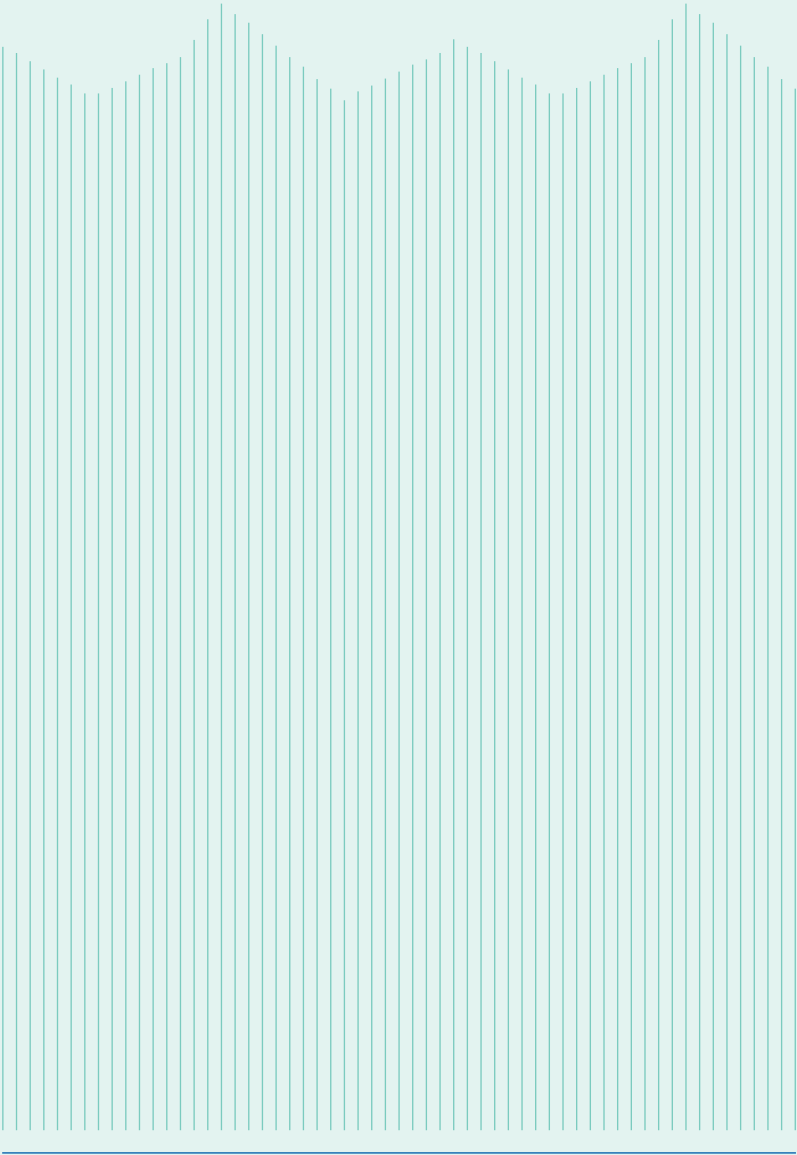
Ud fra den nye WACC-model og de oplyste kriterier har Energitilsynet truffet afgørelse om godkendelse af forrentning af indskudskapital for EnergiGruppen Jylland Varme A/S på 172 mio. kr. for 2011-2017.

Som led i sagsbehandlingen er der blandt andet taget stilling til opgørelse af levetid, når der er ansøgt om anvendelse af administrationsgrundlaget med nedskrevne genanskaffelsesværdier. Hvis den præcise anskaffelsesdato for et aktiv ikke kan dokumenteres, skal aktivets værdi nedskrives med et helt år i anskaffelsesåret.

Det er i afgørelsen betingelser for indregning af det godkendte forrentningsbeløb i varmepriserne, dels at indregningen i varmepriserne påbegyndes 1. maj 2017, dels at EnergiGruppen Jylland Varme forelægger og får godkendt en plan for gennemførelse af prisforhøjelsen hos Sekretariatet for Energitilsynet.

Ny regulering på fjernvarmeområdet

Den 7. april 2016 indgik et flertal af partier i Folketinget en stemmeaftale om *Reformopfølgning. Regulering af fjernvarmesektoren*. Den nye regulering skal baseres på principper om omkostningsrammeregulering med individuelle effektiviseringskrav, der bliver fastsat efter benchmarking af virksomhederne. Energitilsynet samarbejder med Energi-, Forsynings-, og Klimaministeriet og Energistyrelsen om udvikling af den nye regulering.

STØRRE SAGER I DET INTERNATIONALE SAMARBEJDE

Det internationale samarbejde koncentrerer sig om EU og Norden. I EU-regie er det gennemførelse og videreudvikling af det indre energimarked, hvor de europæiske energiregulatorer blandt andet spiller en rolle i udformningen af fælles og harmoniserede spilleregler for markedsadgangen til nettene; spillereglerne kaldes framework guidelines og netværkskoder. I nordisk regie er etablering af et fællesnordisk slutbrugermarked for el et prioriteret område. De nordiske regulatorer bidrager i arbejdet.

Herudover har Kommissionen fremlagt en større energipakke, der skal videreudvikle det europæiske energisamarbejde, og som kan få betydning for Energitilsynets arbejde.

FÆLLES SPILLEREGLER

Som led i arbejdet med udvikling af det indre energimarked i EU fokuserer ACER, de europæiske energiregulatorers samarbejdsorganisation, i samarbejde med de nationale regulatorer på at færdiggøre de spilleregler (framework guidelines og netværkskoder), som skal tilvejebringe et minimum af fælles regler for energimarkederne. Framework guidelines sætter en ramme for netværkskoderne. Ud fra denne ramme udformer de europæiske sammenslutninger af systemansvarlige virksomheder på el- og gasområderne detaljerede regler i netværkskoderne, der definerer fælles spilleregler for markeds- og netaktører.

Koderne forelægges efterfølgende for ACER, der undersøger, om de er forenelige med framework guidelines. Er det tilfældet, anbefaler ACER EU Kommissionen at

vedtage netværkskoderne. Sidste led i processen er, at Kommissionen fremlægger netværkskoden til beslutningsprocedure (komitologi), hvorefter koden bliver bindende på EU-plan.

Sekretariatet for Energitilsynet deltager i dette arbejde og status kan opsummeres således:

Elsiden

I august 2015 trådte Kommissionens forordning, som etablerer en *Guideline on Capacity Allocation and Congestion Management (CACM)* i kraft.

Forordningen har til formål at etablere harmoniserede regler for handelen med elektricitet. Konkret er det handelen med elektricitet i de såkaldte day-ahead og intraday markeder, og den indeholder krav til transmissionssystemoperatørerne og børserne. Transmissionssystemoperatørerne skal udvikle en fælles netmodel, som skal gøre det muligt at koordinere beregning af overførselskapacitet og fælles metoder for beregning af den netkapacitet, som kan stilles til rådighed for markedet. Derudover skal der udvikles såkaldte markedskoblingsfunktioner, som vedrører den tekniske håndtering af købs- og salgsbud med henblik på velfungerende grænseoverskridende handel med elektricitet.

Forordningen fastsætter en række frister for selve etableringen af det fælles regelsæt. Energitilsynet deltager i arbejdet med de fælles europæiske beslutninger, som skal træffes i medfør af forordningen. I november 2016 traf ACER beslutningen om inddelingen af Europa i kapacitetsberegningsregioner. Inden for disse regioner

skal transmissionssystemoperatørerne harmonisere deres beregning af overførselskapacitet mellem budområder.

I oktober 2016 trådte Kommissionens forordning, som etablerer en *Guideline on Forward Capacity Allocation (FCA)*, i kraft.

Denne forordning har til formål at etablere fælles regler for udbud af transmissionsrettigheder mellem budområder. Transmissionsrettigheder anvendes af markedsaktører, hovedsagelig som et finansielt redskab til at afdække prisforskelle mellem de forskellige budområder.

Herudover er der i 2016 trådt tre netværkskoder i kraft, som vedrører tekniske regler for tilslutning til el-nettet. Det drejer sig om *Requirements for Generators (RfG)*, *Demand Connection (DCC)* og *High Voltage Direct Current Systems and DC-connected Power Park Modules (HVDC)*.

Naturgassiden

På naturgasområdet er EU kommet langt med implementeringen af harmoniserede netregler. De vigtigste

netregler er nu vedtaget, og der er ikke planlagt nye netregler fra EU i 2017 eller frem. I det følgende gives en status over de enkelte netregler med en kort beskrivelse af det væsentligste indhold i de enkelte netregler.

Netreglen for kapacitets-allokering, NC CAM, skulle anvendes helt tilbage fra den 1. november 2015. Netreglen harmoniserer den måde, hvorpå transportkapacitet i gasrørene bliver tildelt. Således skal transmissionskapacitet nu sælges på auktion, og disse auktioner skal foregå på en enkelt eller nogle få online booking-platforme. Netreglen harmoniserer transmissionsprodukter (år – kvartal – måned – day-ahead – intra-day) på tværs af Europa. Danske Energinet.dk er medejer af den førende europæiske booking-platform, PRISMA. PRISMA afholder løbende auktioner over de nævnte kapacitetsprodukter, og platformen lever i dag op til alle krav i netreglen.

NC CAM er blevet revideret i 2016, hvor der er indsat et nyt kapitel om allokering i forhold til nybygget transmissionskapacitet (såkaldt incremental capacity). Udgangspunktet er, at ny kapacitet skal udbydes på samme måde som eksisterende kapacitet – dvs. via auktion og som harmoniserede produkter, men der er dog mulighed for at vælge alternative metoder, hvor auktioner ikke er passende, og der er efterspørgsel efter kapacitet på langt sigt gennem flere entry/exit systemer.

Der er også indsat nye regler, som harmoniserer proceduren for behandling af ny kapacitet, bl.a. fælles krav om forudgående markedsundersøgelser, en økonomisk test, en designfase, godkendelse og offentliggørelse.

Revisionen af NC CAM blev vedtaget af medlemsstaterne og Kommissionen (komitologi) den 13. oktober 2016, men den reviderede NC CAM er endnu ikke trådt i kraft

Netreglen for balancering, NC BAL, skulle anvendes allerede fra den 1. oktober 2015. Balancering skal ifølge netreglen være markedsbaseret, dvs. at transportkunderne (og ikke den systemansvarlige virksomhed) skal selv som udgangspunkt håndtere deres egne ubalancer, dvs. forskellen mellem tilførsel af gas til transmissionssystemet og aftaget hos forbrugerne. Netreglen indeholder derfor regler om, at transportkunder som udgangspunkt skal kunne købe og sælge gas med kort varsel (intra-day og day-ahead) på handelsplatforme, der er til rådighed for balancering. Netreglen stiller også minimumskrav til de data om aftag, som transportkunderne nødvendigvis skal modtage for at kunne balancere deres porteføljer. Netreglen opstiller desuden regler for, hvordan ubalancer skal afregnes. Princippet er, at gebyret for ubalancer skal give transportkunderne incitament til at foretage aktive handlinger for at forblive i balance.

I Danmark har Energitilsynet allerede i 2014 godkendt en ny balanceringsmodel for det danske gasmarked. Modellen implementerede den europæiske netregel, og den danske gasbørs, Gaspoint Nordic, fungerer nu som handelsplatform for køb/salg af korte produkter til balancering.

Det var et vilkår for godkendelsen, at Energinet.dk skulle evaluere den samlede model sammen med transportkunderne og indsende resultatet af evalueringen til tilsynet senest ved udgangen af 2015.

Evalueringen er gennemført, og den viser grundlæggende, at den nye model fungerer tilfredsstillende, men at der var behov for at justere enkelte elementer i model-

len. Energinet.dk sendte derfor en metodeanmeldelse til Energitilsynet i februar 2016 med henblik på at få metodegodkendt en række justeringer i balancemodellen. Sekretariatet for Energitilsynet godkendte Energinet.dk's anmeldte forslag til justeringer i balancemodellen i efteråret 2016.

Netreglen for interoperabilitet og dataudveksling, NC INT, skulle anvendes allerede fra den 1. maj 2016. Netreglen er en teknisk kode, som harmoniserer kontrakt-grundlaget mellem de systemansvarlige på tværs af grænser. Netreglen harmoniserer også formater for dataudveksling mellem de systemansvarlige, og netreglen har desuden bestemmelser om fælles gasenheder, gaskvalitet og styring af gasflow.

Netreglen for harmoniserede tarifstrukturer for transmission, NC TAR, blev godkendt af medlemsstaterne og Kommissionen (komitologi) den 30. september 2016. Netreglen er endnu ikke trådt i kraft.

Netreglen har til formål at skabe nogle fælles grundlæggende principper for, hvorledes transmissions-tariffer skal fastsættes i de enkelte medlemsstater. Det bliver f.eks. et krav, at nationale tarifmetoder skal benchmarkes mod en fælles europæisk standard, den såkaldte "capacity weighted distance" model, og der indføres harmoniserede krav om, hvordan overdækning og underdækning skal håndteres. Der indføres minimums-rabatter for transmissionstariffer fra/til lager og harmoniserede niveauer for, hvor meget dyrere korte kapacitetsprodukter må være i forhold til længere produkter (multiplikatorer).

Der indføres endvidere harmoniserede krav om, at transmissionssystemoperatører skal offentliggøre en lang række omkostningstal, og hvordan og hvornår disse oplysninger skal offentliggøres.

Netreglen har også til formål at skabe nogle harmoniserede procedurer for, hvorledes nationale tarifgodkendelser gennemføres. De nationale regulatorer skal senest den 31. maj 2019 have gennemført en national

godkendelse af nationale tarifmetoder, der lever op til NC TAR. NC TAR fastsætter, at der som minimum skal laves nationale tarifmetode-godkendelser hvert femte år, og det bliver en fast regel, at de nationale regulatorer skal fremsende deres endelige tarifgodkendelser til ACER og Kommissionen. De nationale regulatorer skal undervejs fremsende høringsdokumenter til ACER, som skal analysere, om forskellige krav til proces og indhold er opfyldt.

DET NORDISKE SLUTBRUGER-MARKED

I sammenslutningen af nordiske energiregulatorer, NordREG, har arbejdsgruppen, som vedrører slutbrugermarkedet, Retail Working Group, det seneste år haft fokus på udviklingen af datahub i de enkelte medlemsstater og haft en kontinuerlig kommunikation med EU Kommissionen om det nordiske slutbrugermarked.

I tråd med EU Kommissionens ambitioner på energiområdet har arbejdsgruppens fokus været at undersøge, hvordan rammerne for forbrugeren kan styrkes, herunder er rammerne for funktionen af datahub, elprisguides, elregninger m.m. blevet undersøgt.

Arbejdsgruppe Retail Working Group har offentliggjort to rapporter, som henholdsvis har haft til formål at orientere Kommissionen om udviklingen af de nordiske slutbrugermarkeder samt pege på

redskaber, der kan reducere barriererne for nye markedsaktører.

Arbejdsgruppen har i efteråret 2016 givet EU Kommissionen en status for udviklingen af de nordiske slutbrugermarkeder. I forlængelse heraf blev Kommissionen præsenteret for en rapport, der kortlægger udviklingen af datahub i de nordiske lande – aktuelt er Danmark det eneste land i Norden, som har en centraliseret datahub i funktion. Endvidere blev engrosmodellen som markedsdesign på detailniveau præsenteret for Kommissionen.

Arbejdsgruppen vil i det kommende år have fokus på Kommissionens udspil til en ny energipakke og de bestemmelser, som angår detailområdet.

NY ENERGIPAKKE I EU

EU-kommissionen fremlagde i november 2016 et større energiudspil; et udspil, der har navnet "Clean Energy for All Europeans". Udspillet er en omfattende pakke, der overordnet indeholder otte forslag med det hovedsigte at sikre EU konkurrencedygtighed og vækst samtidig

med, at energiproduktion og energiforbrug bliver mere og mere miljøvenligt.

Der er tre områder i pakken med mest relevans for Energitilsynet; nemlig markedsdesign, netdistributionsvirksomheder og ACER.

Markedsdesign

Markedsreglerne skal medvirke til at fremme alternative energiresourcer. Day-ahead spotmarkederne er designet på et tidspunkt, hvor energiproduktionen kunne planlægges med stor sikkerhed dagen i forvejen. Kommissionen vil derfor arbejde for at intraday- og balancemarkederne bliver mere fleksible og hurtigt reagerende på ændrede vind- eller solmængder samt, at vedvarende energi betaler for de faktiske omkostninger, som de påfører systemet, f.eks. til balancering. Kommissionen søger desuden at sikre, at priserne på el fra vedvarende energi reflekterer den reelle værdi i tid og sted. Kommissionen vil også sikre øget regional koordinering blandt TSO'erne for at sikre bedst mulig udnyttelse af nettene.

Kommissionen ønsker overordnet et såkaldt "Energy only" marked, hvor elektricitetspriserne alene giver tilskyndelse til, at markedet sørger for, at den nødvendige produktionskapacitet er til rådighed. Dog skal indkøb af produktionskapacitet stadig være tilladt, hvis det er nødvendigt, men foreslås fremover at være EU-reguleret, så produktionskapacitet kan udbydes på tværs af landegrænser.

Kommission foreslår, at medlemsstaterne skal udarbejde regulering, der tilskynder netdistributionsvirksomhederne til effektiv drift.

Desuden lægges der op til, at alle energiforbrugere skal have adgang til mindst et prissammenligningsværktøj, og der vil blive stillet krav til transparens i elektricitetsregninger. Alle tariffer for at skifte el-leverandør vil blive forbudt, undtagen tidlig afbrydelse fra lange fastprisaftaler. Forbrugere skal have tilbudt fjernaflæste elmålere og skal have mulighed for aktiv deltagelse i elmarkedet via egenproduktion, justerbart forbrug og tilbagesalg til elmarkedet. Der vil også blive arbejdet for at fjerne prisregulering i elmarkedet, samtidigt med at sårbare kunder skal beskyttes.

Netdistributionsvirksomhederne

Ifølge Kommissionen skal netdistributionsvirksomhederne tilskyndes til at købe fleksibilitetsværktøjer fra forbrugere eller producenter, bl.a. fordi meget af fremtidens produktion bliver knyttet til distributionsnettene mod tidligere transmissionsnettene. Kommissionen ønsker desuden at oprette en EU-enhed for området med det formål at koordinere regler for net-administration og koordinering med TSO'erne. Kommissionen lægger endelig op til, at netvirksomheder (og TSO'er) ikke kan eje lagerfaciliteter (batterier), undtagen under særlige omstændigheder.

ACER

Helt overordnet foreslår EU Kommissionen at styrke "Agency for the Cooperation of Energy Regulators",

ACER's, rolle i visse grænseoverskridende sager og at forenkle og smidiggøre beslutningsgangen i ACER.

Kommissionen ser også gerne, at ACER skal medvirke i overvågningen af visse dele af den regionale handel og have et øje på, om "Nominated Electricity Market Operators" (NEMO'er) udfører de funktioner, som de er tilsigtet. Ifølge Kommissionen skal ACER have kompetence til at udarbejde henstillinger og udtalelser på eget initiativ i modsætning til i dag, hvor henstillinger og anbefalinger alene kan udarbejdes, hvis de på forhånd er vedtaget i ACERs arbejdsprogram eller på baggrund af opfordringer fra Kommissionen. Endelig forestiller Kommissionen sig, at ACER får tilsynskompetence med regionale driftscentre, der koordinerer drift af el-systemerne på tværs af landegrænser.

Kommissionens udspil er nu i høring og skal siden gøres til genstand for den politiske proces og beslutning.

SAGSBEHANDLINGSTID

Energitilsynets hovedopgave er først og fremmest at træffe beslutninger i de større, principielle sager, der fastlægger en praksis på de dele af el-, naturgas- og fjernvarmeområdet, som Energitilsynet regulerer.

Sekretariatet for Energitilsynet behandler og afgør konkrete sager på baggrund af den praksis, som Energitilsynet har fastlagt.

ENERGITILSYNET

Energitilsynet behandlede 21 beslutningssager og 11 orienteringssager i 2016 (tabel 5). Det er for så vidt angår beslutningssager på niveau med året før. For så vidt angår orienteringssager er det noget over niveauet året før.

Energitilsynet har i 2016 haft en gennemsnitlig sagsbehandlingstid på tilsynssager på 7,4 måneder, idet der alene måles sagsbehandlingstid på beslutningssagerne (tabel 6).

Året før var sagsbehandlingstiden på 9 måneder. Sagsbehandlingstiden kan imidlertid variere fra år til år afhængigt af sagernes kompleksitet samt høringer og dialog med relevante virksomheder undervejs i sagsbehandlingen. Sekretariatet har generelt indført en række initiativer til bedre styring af sagsbehandlingen i de senere år, men det er fortsat tilfældet, at nogle komplicerede og omfattende sager kan have en relativt lang sagsbehandlingstid.

SEKRETARIATET FOR ENERGITILSYNET

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for sekretariatssager var 4,5 måneder i 2016. I 2015 var den gennemsnitlige sagsbehandlingstid ligeledes 4,5 måneder.

Det samlede antal sager i sekretariatet var 1590 i 2016 mod 1494 i 2015 (tabel 7).

I opgørelsen af antallet af sager indgår alene sager, hvor der er truffet en afgørelse. Dermed er sager, der omhandler telefonisk vejledning af og oplysning til borgere, virksomheder, andre myndigheder, presse mv., ikke omfattet af statistikken. Det samme gælder energivirksomheders indberetning af priser, dialog med internationale samarbejdspartnere og lignende.

TABEL 5 | Sager behandlet på Energitilsynets møder 2015-2016

	2015 beslutning	2015 orientering	2016 beslutning	2016 orientering
Elektricitet	13	2	11	5
Naturgas	3	1	3	1
Fjernvarme	5	2	6	0
Tværgående	2	1	1	5
I alt	23	6	21	11

Kilde: Sekretariatet for Energitilsynet

TABEL 6 | Gennemsnitlig sagsbehandlingstid for tilsynssager, 2012 til 2015, mdr.

	2013	2014	2015	2016
Energitilsynet (beslutningssager)	7	11	9	7,4

Kilde: Sekretariatet for Energitilsynet

TABEL 7 | Sager i sekretariatet for energitilsynet

	2013	2014	2015	2016
Antal sager i alt	1.831	1.559	1.494	1.590
Afgjorte sager*	1.200	793	784	729

Kilde: Sekretariatet for Energitilsynet

Note *: Opgørelsesmetoden for afgjorte sager i 2013 omfatter afgørelser i en mere bred forstand og indeholder også tilkendegivelser, vejledninger og høringssvar til andre myndigheder etc. Fra og med kalenderåret 2014 (markeret med rød) omfatter opgørelsen af afgjorte sager alene sager, der fremstår som afgørelser i snæver forstand, dvs. en udtalelse, hvorved myndigheden i forhold til en bestemt adressat eller afgrænset kreds af adressater ensidigt fastsætter, hvad der er eller skal være ret i et konkret foreliggende tilfælde. Dette er baggrunden for, at det fremstår som om, der er sket et fald i antallet af afgørelsessager fra 2014 og fremefter.

ENERGIKLAGE- NÆVNET

Energiklagenævnet behandler blandt andet klager over afgørelser truffet i Energitilsynet, og opgørelsen for 2016 viser, at Energiklagenævnet har truffet afgørelse i 14 sager med udspring i afgørelser i Energitilsynet eller Sekretariatet for Energitilsynet (tabel 8).

Omstødelsesprocenten varierer fra år til år. Forskellene hænger blandt andet sammen med, at Energitilsynet som første myndighedsinstans har sager, hvor det er første gang, at ny lovgivning skal fortolkes og omsættes i en praksis. Antallet af klagesager over sådanne "nytolkningssager" kan f.eks. have betydning for antallet af hjemvisninger.

Antallet af sager afgjort af Energiklagenævnet skal i øvrigt ses i sammenhæng med antallet af sager, som er afgjort af Energitilsynet og Sekretariatet for Energitilsynet. Afgørelserne ligger i størrelsesordenen godt 700 sager om året. I det lys er det en beskedent andel af afgørelserne, der indbringes for Energiklagenævnet.

TABEL 8 | Sager i energiklagenævnet med udspring i Energitilsynet

	2013	2014	2015	2016
Antal sager afgjort af klagenævnet. Heraf:	17	23	11	14
- stadfæstet	10	13	10	7
- ophævet/delvist ændret, delvist hjemvist	3	5	1	3
- afsluttet uden afgørelse	0	3	0	0
- afvist af klagenævnet	4	2	0	4
Omstødelsesprocent	23	28	9	30

Note: Omstødelsesprocenten er opgjort som antal sager, der er ophævet/delvist ændret/delvist hjemvist divideret med antal afsluttede sager minus sager, der er afvist eller afsluttet uden afgørelse

ØKONOMI

Omkostningerne til Energitilsynets arbejde finansieres i henhold til el-, naturgas og varmeforsyningsloven af de virksomheder, der føres tilsyn med. De nærmere betalingsregler for virksomhedernes gebyrer fremgår af betalingsbekendtgørelser¹⁹ for de enkelte områder.

Energitilsynets samlede omkostninger er steget fra 2015 til 2016 med 10,6 mio. kr. (tabel 9). Årsagen er primært ekstraordinære aktiviteter på el-området, hvor afvikling af indtægtsrammesager og sekretariatsbetjening af en ekspertgruppe, som har udarbejdet anbefalinger til en ny model for benchmarking af elnetvirksomhederne, har krævet væsentlige ressourcer. Som en udløber af øgede aktiviteter er omkostningerne til løn steget med godt 4 mio. kr. fra 2015 til 2016.

REGNSKAB FOR GEBYRER

Regnskabsresultat for 2016 udviser et samlet underskud på 5,4 mio. kr., som fordeler sig på -10,5 mio. kr. fra el-området, 4,6 mio. kr. fra naturgasområdet og 0,6 mio. kr. fra fjernvarmeområdet (tabel 10).

Regnskabet for energigebyrer til finansieringen af Energitilsynets virksomhed fremgår af tabel 10.

Energitilsynet modtog i 2016 højere gebyrindtægter fra naturgasområdet. Der er tale om indtægtsstigning fra 7,3 mio. kr. i 2015 til 16 mio. kr. i 2016 med henblik på at bringe balance mellem indtægter og udgifter på området. Derimod er gebyrindtægten på elområdet faldet med knapt 7 mio. kr. i 2016 i forhold til 2015.

I de kommende år vil Energitilsynet kunne anvende gebyrbeholdningen til nye opgaver på tilsynsområdet, eller den vil blive tilbageført til de gebyrpligtige virksomheder.

¹⁹ Bekendtgørelse nr. 835 af 27. juni 2013 om betaling for myndighedsbehandling efter lov om elforsyning, bekendtgørelse nr. 1358 af 30. november 2015 om betaling for myndighedsbehandling efter lov om varmeforsyning og bekendtgørelse nr. 1477 af 8. december 2015 om betaling for myndighedsbehandling efter lov om naturgasforsyning.

TABEL 9 | Energitilsynets omkostninger, 2015 og 2016, mio. kr.

	2015	2016
Lønomkostninger	30,7	35,1
Driftsomkostninger	16,3	22,5
Omkostninger i alt	47	57,6

Kilde: Årsrapport 2016, Energitilsynet

TABEL 10 | Gebyrregnskab 2016, mio. kr

	Elområdet	Naturgas- området	Fjernvarme- området	I alt
Beholdning ultimo 2015	19,3	-6,8	13,1	13,1
Gebyrindtægter 2016	20,9	16,0	15,4	52,3
Regnskabsførte omkostninger	31,4	11,4	14,8	57,6
Regnskabsresultat 2016	-10,5	4,6	0,6	-5,4
Beholdning ultimo 2016	8,8	-2,3	13,7	20,3

Kilde: Årsrapport 2016, Energitilsynet

NY LOVGIVNING

Bekendtgørelse om elhandelsvirksomheders indberetning af forsyningsafbrydelser og begrundelser herfor (BEK nr 1401 af 29/11/2016)

Energitilsynet har udstedt en bekendtgørelse om elhandelsvirksomheders indberetning af forsyningsafbrydelser og begrundelser herfor til Energitilsynet. Bekendtgørelsen trådte i kraft 1. januar 2017.

Bekendtgørelsen forpligter elhandelsvirksomhederne til en gang årligt at indberette antallet af forsyningsafbrydelser hos både husholdningsforbrugere og erhvervsforbrugere i det forgangne år.

På baggrund af elhandelsvirksomhedernes indberetninger vil Energitilsynet udarbejde og offentliggøre en statistik, som vil illustrere omfanget af forsyningsafbrydelser.

Bekendtgørelse om elhandelsvirksomhedernes indberetning af standardpriser, tariffer, rabatter og vilkår på prisportalen elpris.dk (BEK.nr. 1279 af 25/10/2016)

Energitilsynet har i 2016 udstedt en bekendtgørelse om elhandelsvirksomhedernes pligt til at indberette standardpriser, tariffer, rabatter og vilkår på elprisguiden elpris.dk. Bekendtgørelsen trådte i kraft den 1. januar 2016.

Bekendtgørelsens formål er at skabe gennemsigtighed for forbrugerne ved bl.a. at fastsætte hvilke oplysninger, der skal indberettes til elpris.dk, og hvordan elleveran-

dører skal indberette priser samt tilhørende vilkår på elprodukter.

Elleverandørerne har indberettet produkter og priser til elpris.dk siden den 1. april 2016. Sekretariatet har siden lanceringen af elpris.dk haft en god dialog med elleverandørerne om, hvordan indberetningen på elpris.dk skal foretages.

Bekendtgørelse om indtægtsrammer for netvirksomheder og regionale transmissionsvirksomheder omfattet af lov om elforsyning (BEK. NR.195 AF 04/03/2016)

Bekendtgørelsen om indtægtsrammer er revideret som led i indførelsen af engrosmodellen 1. april 2016 og indebærer blandt andet, at en netvirksomheds indtægtsramme kan blive forhøjet for at dække tab som følge af en elhandelsvirksomheds manglende betaling til

netvirksomheden. Indtægtsrammen kan blive reduceret, hvis netvirksomheden efterfølgende modtager et beløb fra elhandelsvirksomheden eller dennes konkursbo, der helt eller delvist dækker det tab, der tidligere har ført til forhøjelse.

ANDRE MYNDIGHEDER PÅ ENERGIOMRÅDET

Energitilsynets opgaver har mange berøringsflader til andre myndigheder, som også har kompetence på energiområdet. Det drejer sig om energi-, forsynings- og klimaministeren, der er den øverste ansvarlige på energiområdet, Energistyrelsen, Energiklagenævnet, Ankenævnet på Energiområdet, Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, Energinet.dk, der er en selvstændig offentlig virksomhed med en række opgaver i el- og naturgassektoren samt Forbrugerombudsmanden.

Energi-, Forsynings- og Klimaministeriets departement varetager kontakten til Folketinget, herunder til det Energi-, Forsynings- og Klimapolitiske Udvalg og har ansvar for lovgivningen på området mv.

Energistyrelsens opgave er at etablere de rette rammer og virkemidler for energiområdet, sikre forsyningssikkerheden og sørge for, at udviklingen sker på en såvel samfundsøkonomisk som miljømæssig og sikkerhedsmæssig forsvarlig måde.

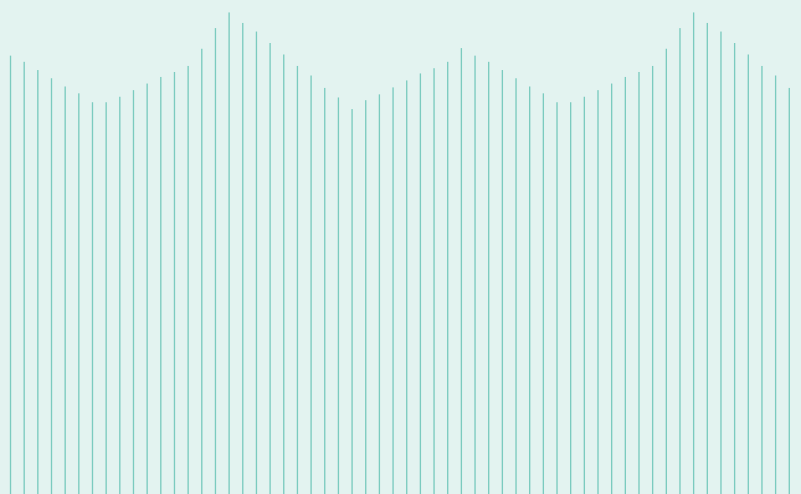
Energinet.dk ejer transmissionsnettene for el og naturgas, men selskabet har også en række andre opgaver, bl.a. at opretholde den overordnede forsyningssikkerhed på el- og gasområdet på kort og langt sigt, udbygge den overordnede danske infrastruktur på el- og gasområdet, skabe objektive og gennemsigtige betingelser for konkurrence på energimarkederne og at overvåge, at konkurrencen fungerer og at gennemføre en sammenhængende og helhedsorienteret planlægning, som omfatter fremtidige behov for transmissionskapacitet og den langsigtede forsyningssikkerhed m.m.

Energiklagenævnet behandler klager over myndighedsafgørelser i enkeltsager og over eventuelle fejlfortolkninger af lovgivningen.

Ankenævnet på Energiområdet behandler privates klager om køb og levering af ydelser fra energiforsyningsvirksomheder. Ankenævnet blev oprettet den 1. november 2004, som et privat ankenævn efter forbrugerklagenævnsløven. Sekretariatsbetjeningen varetages af Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen.

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen holder øje med, at de liberaliserede virksomheder overholder konkurrence-lovgivningen.

Forbrugerombudsmanden fører tilsyn med, at bl.a. energiselskaberne overholder markedsføringsloven og anden forbrugerbeskyttende lovgivning.

RESULTATER OG UDFORDRINGER 2016 | ENERGITILSYNET

Carl Jacobsens Vej 35
2500 Valby
Tlf. 41 71 54 00
post@energitilsynet.dk
www.energitilsynet.dk

ISBN: 978-87-999813-0-4

Opsætning: MONTAGEbureauet ApS
Tryk: PRinfoTrekroner A/S
Maj 2017

ENERGITILSYNET

Carl Jacobsens Vej 35
2500 Valby

Tlf. 4171 5400

post@energitilsynet.dk
energitilsynet.dk
